

Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης
Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής
2014

Πτυχιακή Εργασία:

<<Περιβάλλον Τουρισμός και Αειφόρος Ανάπτυξη>>

Εισηγήτριες: Χρυσανοπούλου Ελένη &

Ψιμάρνη – Βούλγαρη Φωτεινή

Φοιτήτρια: Βέρρα Ιωάννα

Αρ. Μητρώου: 218

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	σελ4
Κεφάλαιο 1^ο : Ιστορική Ανάδρομη	σελ 7
Κεφάλαιο 2^ο : Διεθνείς Αφίξεις	σελ8
Κεφάλαιο 3^ο : Ο Εναλλακτικός Τουρισμός & τα χαρακτηριστικά του	σελ 20
^{3.1)} Μορφές Εναλλακτικού Τουρισμού	σελ21
3.2) Διαφορές Εναλλακτικού – Μαζικού Τουρισμού	σελ 28
3.3) Ορισμός της Αειφόρου Ανάπτυξης	σελ31
Κεφάλαιο 4^ο : Κλίμακα Επενδύσεων	σελ 32
Κεφάλαιο 5^ο : Επιπτώσεις Εναλλακτικού Τουρισμού	σελ 34
Κεφάλαιο 6^ο : Κρατική Παρέμβαση & Ευρωπαϊκή Ένωση	σελ 43
Κεφάλαιο 7^ο : Οικονομική κρίση και τουρισμός	σελ 48
Κεφάλαιο 8^ο : Επίλογος- Συμπεράσματα.....	σελ 54
Βιβλιογραφία.....	σελ58

Περίληψη

Η παρούσα πτυχιακή εργασία έχει ως σκοπό την παρουσίαση του τουρισμού ως ένα φαινόμενο που λαμβάνει μέρος στην χώρα μας σε ένα μεγάλο κομμάτι της. Συγκεκριμένα αυτά που αναλύονται παρακάτω αφορούν τις μορφές του τουρισμού που υπάρχουν και πως αυτές επηρεάζουν την οικονομία, το περιβάλλον, την κοινωνία και τον πολιτισμό μας. Παρουσιάζονται αναλυτικά οι αρνητικές και θετικές επιπτώσεις του εναλλακτικού τουρισμού, όπως καθώς επίσης αναλύονται τα μέτρα που έχουν πάρει οι κοινωνικοί φορείς που έχουν ως στόχο την αξιοποίηση του τουριστικού φαινομένου αλλά και την προστασία του. Τέλος αναφέρονται και οι λύσεις που προτείνονται έτσι ώστε να επιλυθούν κάποια από τα προβλήματα που δημιουργεί η ύπαρξη και η δράση του τουρισμού στην Ελλάδα.

Abstract

This thesis aims to present tourism as a phenomenon which takes place in our country on an extended locality. Specifically those discussed below apply to the existing aspects of tourism and how they affect our economy, the environment, our society and our culture. The negative impacts of the alternative tourism are presented analytically as well as the positive along to that the commitments engaged by the social institutions, which target not only to the exploitation but also to the protection of this tourism phenomenon, are analyzed. Finally the solutions proposed are also referred in order to resolve some of the problems created by the presence and the activity of tourism in Greece.

Εισαγωγή

Σύμφωνα με τα στοιχεία που μας δίνει ο Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ), το φαινόμενο του τουρισμού παρουσιάστηκε για πρώτη φορά το 4.000π.χ. στους Σουμέριους, συνεχίστηκε με τους ταξιδιώτες της Μεσοποταμίας καθώς και με τους ταξιδιώτες της Αρχαίας Ελλάδας. Οι τύποι των ταξιδιωτών ήταν κυρίως άνθρωποι που ταξίδευαν για εμπορικούς, καλλιτεχνικούς, εκπαιδευτικούς λόγους, για να παρακολουθήσουν αθλητικές παραστάσεις αλλά βέβαια και για εκπαιδευτικούς λόγους. (ΣΕΤΕ-Facts & Figures, 2013 edition), Επίσημο site Ελεύθερης εγκυκλοπαίδειας ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ).

Ο τουρισμός έχει δεχθεί πολλές εναλλαγές από την αρχαιότητα έως και σήμερα, η σημασιολογία του ορισμού του εμπλουτίζεται όλο και πιο πολύ με το πέρασμα των χρόνων και αυτό οφείλεται κυρίως στον εκσυγχρονισμό της εποχής αλλά και στην ανάπτυξη των ανθρώπινων αναγκών. Δεδομένου ότι έχουν αλλάξει πολλά πράγματα από την αρχαιότητα έως σήμερα αυτό που έχει παρατηρηθεί είναι ότι οι τουριστικές μετακινήσεις έχουν αυξηθεί και αυτό οφείλεται κυρίως στους παρακάτω παράγοντες:

- Ανεπτυγμένη πληροφόρηση του κοινού μέσα από τα δίκτυα μαζικής ενημέρωσης.
- Δημιουργία οικονομικών προτάσεων- προσφορών, έτσι ώστε τα ταξίδια να είναι προσιτά σε όλες σχεδόν τις κοινωνικές ομάδες.
- Αύξηση εισοδήματος.
- Ύπαρξη περισσότερου προσωπικού χρόνου.
- Συντονισμός και δημιουργία επαγγελματικών ταξιδιών, καθώς αρκετά από αυτά έχουν και εκπαιδευτικό χαρακτήρα.
- Οικονομικές παροχές από το κράτος.
- Ανάπτυξη Μέσων Μαζικής Μεταφοράς.

Αυτού του είδους η ανάπτυξη όπου και προαναφέραμε είναι αναμενόμενο να έχει αρκετές θετικές επιδράσεις στο περιβάλλον, την οικονομία, την κοινωνία και τον

πολιτισμό. Συγκεκριμένα κάποιες από τις πιο σημαντικές επιδράσεις της ανάπτυξης του τουρισμού είναι στην οικονομία, καθώς πολλοί αναλυτές αναφέρουν πως ο τουρισμός μπορεί να δώσει μια «ανάσα» στην οικονομία και κυρίως σε περιόδους οικονομικής κρίσης όπως είναι αυτή που διανύουμε στις ημέρες μας. Συγκεκριμένα με την ανάπτυξη του αρχικά διαπιστώνουμε ότι επηρεάζεται σημαντικά ο τομέας της ανεργίας διότι είναι μια καλή αφορμή στο να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας, επιπλέον ενισχύεται σημαντικά η εισροή του συναλλάγματος, καθώς βέβαια αυξάνονται και τα έσοδα του κράτους(π.χ. από τις ανάλογες φορολογίες που επιβάλλει το κράτος στις επιχειρήσεις).

Καθόλου αμελητέο βέβαια είναι η σημαντική επιρροή που ασκείται στην ανάδειξη του περιβάλλοντος καθώς δημιουργούνται νέες υποδομές για την αναζωογόνηση του φυσικού μας πλούτου, εκμεταλλεύοντας εκτάσεις γης (διότι αρκετές από αυτές πριν ήταν ανεκμετάλλευτες), για άμεση ευχάριστη και θετική επαφή του τουρίστα με το φυσικό περιβάλλον. Τέλος όσο αφορά τις κοινωνικό- πολιτιστικές επιδράσεις το πιο σημαντικό που πρέπει να αναφέρουμε είναι ότι αναβιώνονται τα ήθη και έθιμα κάθε περιοχής με σκοπό να προσφέρουν παραδοσιακές εμπειρίες στους τουρίστες, με αποτέλεσμα αυτής της σχέσης (τουριστών- ντόπιων κατοίκων) να εμπλουτίζονται τα πολιτιστικά δρώμενα κάθε τόπου.

Όπως είθισται να λέει ο λαός « σε ένα νόμισμα υπάρχουν πάντα δύο όψεις», γι' αυτό τον λόγο πέρα από τις θετικές επιπτώσεις που έχει ο τουρισμός στο περιβάλλον, την οικονομία, την κοινωνία και τον πολιτισμό υπάρχουν εξίσου αρκετές αρνητικές επιπτώσεις. Συγκεκριμένα η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας όπως αναφέραμε έχει σημαντικό ρόλο στην οικονομία, όμως για παράδειγμα αυτό που έχει παρατηρηθεί είναι η ενασχόληση αλλοδαπών υπαλλήλων που δεν τους ενδιαφέρει η κοινωνική ασφάλιση (καθώς αμείβονται χαμηλότερα από τους ντόπιους κατοίκους αλλά βέβαια δεν φορολογούνται και έτσι είναι κερδισμένοι και αυτοί και οι επιχειρήσεις), με αποτέλεσμα το κράτος να χάνει τις ανάλογες εισφορές. Ακόμα έχουν δημιουργηθεί αρκετές ξένες επιχειρήσεις με αποτέλεσμα τα έσοδα αυτών να διαρρέουν έξω από την τοπική κοινωνία. Τέλος η ύπαρξη φθηνών πακέτων διαμονής σε ξενοδοχεία «επιτρέπει» στους τουρίστες τα χρήματά τους να τα ξοδεύουν μόνο για τις παροχές που τους προσφέρει το ξενοδοχείο και όχι έξω από αυτό με αποτέλεσμα οι μικρές επιχειρήσεις να μην έχουν την ανάλογη κερδοφορία.

Το κομμάτι του περιβάλλοντος από την άλλη είναι ένα πολύ ευαίσθητο θέμα καθώς η αύξηση της τουριστικής κίνησης έχει παρατηρηθεί ότι προκαλεί μεγάλες οικολογικές

καταστροφές. Μερικές από τις πιο σημαντικές επιπτώσεις στο φυσικό μας πλούτο είναι η ηχορύπανση, η μόλυνση του αέρα, των υδάτων και του εδάφους και φυσικά η σπατάλη της ενέργειας και όλα αυτά οφείλονται κυρίως στην μαζικοποίηση του τουρισμού. Αυτό που έχει παρατηρηθεί στις κοινωνικό- πολιτιστικές επιδράσεις είναι ότι έχουν αλλοιωθεί τα ήθη και τα έθιμα των τόπων και αυτό οφείλεται κυρίως για εμπορικούς λόγους έτσι ώστε να επωφεληθούν οι επιχειρήσεις.

Η ανάγκη των τουριστών για την διαφοροποίηση των τουριστικών τους αναγκών και εμπειριών σε σχέση με την ευαισθητοποίηση τους για την μείωση των αρνητικών επιπτώσεων που προκαλεί ο τουρισμός έχει οδηγήσει στην ανεύρεση νέων προτύπων τουριστικής ανάπτυξης. Αυτοί οι λόγοι έχουν ως συνέπεια την προβολή πιο ήπιων μορφών ανάπτυξης καθώς σημαντικό ρόλο δεν θα έχει μόνο το οικονομικό κίνητρο, αλλά η προστασία του φυσικού μας πλούτου και των κοινωνικό- πολιτιστικών μας εθίμων. (Πηγή Τσάρτας 199:349, Κ. Ανδριώτης Ο εναλλακτικός τουρισμός και τα διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά του σελ 140)

Οι μορφές αυτές συγκαταλέγονται στον εναλλακτικό τουρισμό και στην αειφόρο ανάπτυξη όπου κατά κύριο λόγο εναντιώνονται στο φαινόμενο του Μαζικού Τουρισμού και αυτό διότι τα στοιχεία που αναδεικνύονται και προστατεύονται με την μορφή του εναλλακτικού τουρισμού είναι οι βασικές αρνητικές επιδράσεις στον Μαζικό Τουρισμό. Η ανάπτυξη αυτού του νέου μοντέλου οφείλεται και στην ανάγκη των τουριστών για νέες και διαφορετικές εμπειρίες καθώς έχει αρχίσει να κυριαρχεί και η ανεύρεση της ποιότητας στα ταξίδια τους σε συνδυασμό όμως και με την προστασία του περιβάλλοντος. Δεν θα μπορούσε όμως και αυτό το νέο πρότυπο να μην έχει και οικονομικά συμφέροντα, καθώς δημιουργούνται νέες αναπτυξιακές ευκαιρίες.

Τέλος όσο αφορά την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού σημαντικό ρόλο έχουν ο προορισμός, η τοπική κοινωνία, οι επιχειρήσεις και το κράτος.

Κεφάλαιο Πρώτο:

Ιστορική Αναδρομή Τουρισμού

Ο τουρισμός είναι κυρίως ένας τρόπος ψυχαγωγίας για τους ανθρώπους και αποτελεί ένα βασικό πυλώνα στην οικονομία των τουριστικών χωρών όπως είναι η Ελλάδα, η Ισπανία, η Ιταλία, η Γαλλία, κ.τ.λ. Ως γενική μορφή του ορισμού του τουρισμού είναι η μετακίνηση μη μόνιμων κατοίκων σε διάφορες περιοχές και για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Αρχικά ο τουρισμός από την αρχαιότητα είχε παρουσιαστεί ως μια μορφή οικονομικής ανάπτυξης χωρίς να έχει ιδιαίτερες αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον αλλά και στους υπόλοιπους τομείς. Αυτό κυρίως υποστηριζόταν διότι υπήρχε μεγάλη κερδοφορία των επιχειρήσεων που στηρίζονταν στον κλάδο του τουρισμού. Αυτή η ιδεολογία όμως με το πέρασμα των χρόνων άλλαξε και εξαιτίας των προβλημάτων που έβγαιναν στην επιφάνεια καθώς οι επιπτώσεις στο περιβάλλον ήταν απόλυτα σοβαρές. Συγκεκριμένα η αντίληψη, ότι οι φυσικοί πόροι είναι ανεξάντλητοι συνέβαλε ακόμα πιο πολύ στην επιδείνωση του προβλήματος, καθώς οι φυσικοί πόροι εκμεταλλεύονταν με σκοπό μόνο την κερδοφορία και αυτό είχε ως αποτέλεσμα την καταστροφή του όζοντος, την υπερθέρμανση του πλανήτη και έντονες κλιματικές αλλαγές. Αυτό που ακόμα παρατηρείται είναι ότι το περιβάλλον πλέον είναι τα αποθέματα των φυσικών μας πόρων καθώς η υπερεκμετάλλευση τους δεν θεωρείται αειφόρα.

Συνεπώς με αυτούς τους παράγοντες που συντελούν στην θλιβερή καταπολέμηση του περιβάλλοντος, τα τελευταία χρόνια άρχισαν να προωθούνται αλλά και να εφαρμόζονται τα νέα αναπτυξιακά μοντέλα του τουρισμού που έχουν ως κανόνα το σεβασμό προς το περιβάλλον και τις αρχές της αειφορίας. Η αναγκαιότητα πραγματοποίησης αυτής της καινοτομικής ιδέας έγινε πράξη, και αυτό διότι μέχρι την εφαρμογή της τα μέτρα που ήταν σε ισχύ για την προστασία του περιβάλλοντος, της οικονομίας, της κοινωνίας και του πολιτισμού δεν ήταν σωστά οργανωμένα και συνεπώς μη αποτελεσματικά. Η ευαισθητοποίηση των τουριστών και γενικά ολόκληρης της κοινωνίας προς το περιβάλλον βοήθησε πολύ, καθώς τα νέα αναπτυξιακά μοντέλα απευθύνονται στον «ποιοτικό τουρισμό» και όχι στον Μαζικό Τουρισμό.

Κεφάλαιο Δεύτερο:

Διεθνείς Αφίξεις

2.1 Διεθνείς Αφίξεις ανά έτος

Ο τουρισμός είναι από τους σημαντικότερους τομείς της οικονομίας σε πολλές χώρες καθώς αποτελεί σε κάποιες από αυτές την πρωταρχική ενασχόληση των κατοίκων τους, καθώς επίσης δεν είναι καθόλου αμελητέο το ποσοστό της επίδρασης του τουρισμού σε άλλους τομείς όπου ο απώτερος σκοπός είναι η οικονομική ανάπτυξη τους.

Έχει παρατηρηθεί πως η ανάπτυξη του τουρισμού επηρεάζει θετικά στην αναβάθμιση του επιπέδου διαβίωσης, στον τομέα της απασχόλησης καθώς συνδέεται άμεσα και με άλλους τομείς όπως αυτός είναι ο τομέας της παραγωγής. Σύμφωνα με το επίσημο Site του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων(ΣΕΤΕ), τα κέρδη από την αξιοποίηση του τουρισμού ξεπερνούν τις εξαγωγές πετρελαίου, διατροφής κ.τ.λ. και αποτελεί βασικό εισόδημα για τις Χώρες που τον «εκμεταλλεύονται».

Η παρουσίαση των πρωτογενών στοιχείων ξεκινάει με την παρουσίαση των αφίξεων στην Ελλάδα πριν από πολλά έτη έως και σήμερα έτσι ώστε να είναι εμφανής η ροή της μεταβλητότητας του. Είναι λογικό βέβαια ότι όσο πιο υψηλό είναι το ποσοστό των αφίξεων τόσο πιο ισχυρή θέση θα έχει η Χώρα μεταξύ των ανταγωνιστριών «Τουριστικών» χωρών.

Οι αριθμοί είναι ενδεικτικοί του μεγέθους της συμβολής του τουρισμού στην παγκόσμια οικονομία:

- Από το 1952 ως το 2005 ο αριθμός των διεθνών τουριστικών αφίξεων αυξήθηκε με ρυθμό 6,5% κατά έτος, με αποτέλεσμα ο συνολικός αριθμός των ταξιδιωτών να εκτιναχθεί από τα 25 στα 806 εκατομμύρια.

- Ο ρυθμός αύξησης του εισοδήματος που προέκυψε από αυτές τις αφίξεις ήταν ιδιαίτερα μεγάλος, αγγίζοντας το 11,2% για την προαναφερθείσα περίοδο,

γιγαντώνοντας την παγκόσμια οικονομία και αγγίζοντας τα 680 δις δολάρια το 2005.

- Ως το 1950, οι 15 κορυφαίοι προορισμοί απορροφούσαν το 88% των παγκόσμιων αφίξεων, με το ποσοστό να μειώνεται στο 75% για το 1970 και στο 57% για το 2005, με αποτέλεσμα την πιο ομοιόμορφη κατανομή των οφελών του παγκόσμιου τουρισμού, συμπεριλαμβανομένων πλέον και νέων προορισμών, πολλοί εκ των οποίων βρίσκονται στις αναπτυσσόμενες χώρες.

- Το 2006 οι παγκόσμιες αφίξεις άγγιξαν τα 842 εκατομμύρια, σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 4,6% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

- Το 2007 παρουσιάζεται ως το τέταρτο συνεχόμενο έτος σταθερής μεγέθυνσης της παγκόσμιας τουριστικής βιομηχανίας, η οποία παρουσιάζεται συνολικά ευπροσάρμοστη στις ποικίλες κρίσεις που ενδεχομένως προκύπτουν.

- Το 2008 ήταν το έτος που ο παγκόσμιος τουρισμός επλήγει σημαντικά από την παγκόσμια οικονομική κρίση και άρχισε μια αντίστροφη πορεία που συνεχίστηκε και το πρώτο μισό του 2009.

- Το 2009 οι παγκόσμιες αφίξεις μειώθηκαν κατά 4,2% σε σχέση με το 2008, φτάνοντας τα 880 εκατομμύρια.

- Το 2010 οι παγκόσμιες αφίξεις άγγιξαν τα 940 εκατομμύρια, σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 6,6% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

- Το 2011 οι παγκόσμιες αφίξεις σημείωσαν άνοδο κατά 4,6% σε σχέση με το 2010, φθάνοντας τα 983 εκατομμύρια.

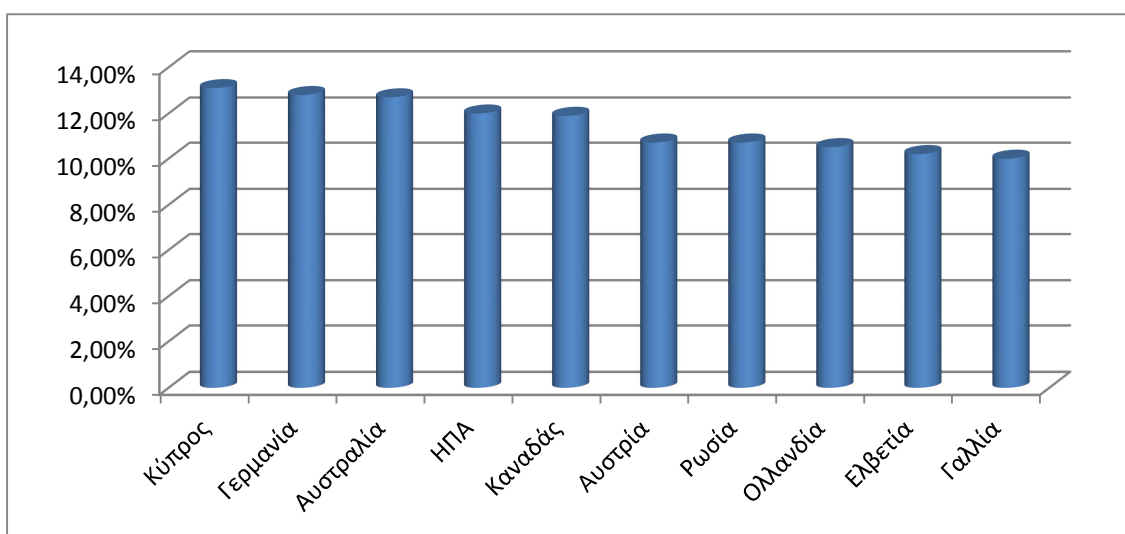
- Το 2012 ο τουρισμός συνέχισε την ανάκαμψή του, ξεπερνώντας για πρώτη φορά το φράγμα του 1 δις. στις διεθνείς αφίξεις

- Το 2013 ο τουρισμός συνεχίζει την ανάπτυξή του και αναμένεται να παρουσιάσει αύξηση των διεθνών αφίξεων μεταξύ 3-4%.

• Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού προβλέπει μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης των διεθνών τουριστικών αφίξεων της τάξης του 4,1% με ορίζοντα το 2020. Συνεπώς, οι διεθνείς αφίξεις αναμένεται ως τότε να ξεπεράσουν το 1,5 δις ταξιδιωτών.

Ο παγκόσμιος τουρισμός αντιμετωπίζει μεγάλες προκλήσεις εν όψει του 21ου αιώνα, οι οποίες σχετίζονται με τη βιώσιμη και ισόρροπη ανάπτυξη, την αντιμετώπιση των ανισοτήτων σε ζητήματα πλούτου και ευκαιριών αλλά και την ορθή κατανομή και διαχείριση των υπαρχόντων φυσικών πόρων, όπως ακριβώς συμβαίνει με κάθε ζωντανό κομμάτι της παγκόσμιας οικονομίας που έρχεται αντιμέτωπο με τη διαρκώς εξελισσόμενη διεθνή πραγματικότητα.

Οι 10 Κυριότερες χώρες Προέλευσης Βάσει της Μέσης Διάρκειας Παραμονής ανά ταξίδι Μη Κατοίκων στην Ελλάδα

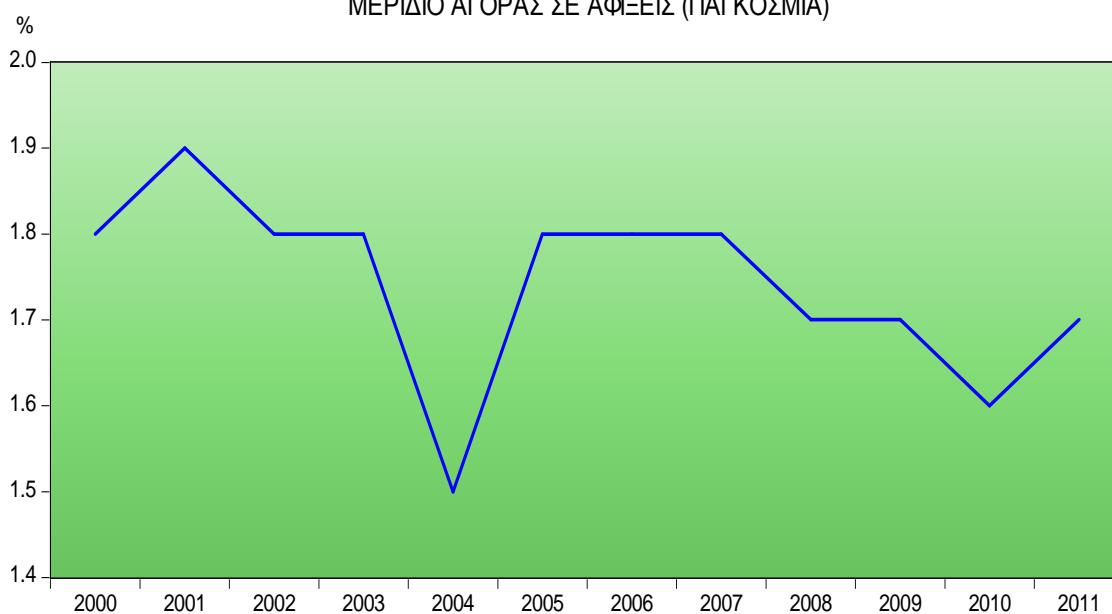
ΕΤΟΣ	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΦΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
2000	12.378.282
2001	13.019.202
2002	12.556.494
2003	12.468.411
2004	11.735.556
2005	14.338.182
2006	15.226.241
2007	16.165.265
2008	15.938.806
2009	14.914.537
2010	15.007.493
2011	16.427.247

(Πηγή διαγραμμάτων και πίνακα: Διπλ. Εργασία Ανταγωνιστικότητα Ελλ. Τουριστικής Οικονομίας σε Μακροοικονομικό επίπεδο – Κανάκη Ειρήνη, ΣΕΤΕ, επεξεργασία στοιχείων ΕΛΣΤΑΤ, Τράπεζας της Ελλάδος και National Statistical Institute of Bulgaria για τον αριθμός εργαζομένων στη χώρα μας την περίοδο 2002-2004)

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΦΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 2000-2011

ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ ΣΕ ΑΦΙΞΕΙΣ (ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ)

(Πηγή διαγραμμάτων και πινλακων: Διπλ. Εργασία Ανταγωνιστικότητα Ελλ. Τουριστικής Οικονομίας σε Μακροοικονομικό επίπεδο – Κανάκη Ειρήνη, ΣΕΤΕ, επεξεργασία στοιχείων ΕΛΣΤΑΤ, Τράπεζας της Ελλάδος και National Statistical Institute of Bulgaria για τον αριθμός εργαζομένων στη χώρα μας την περίοδο 2002-2004)

Στον πίνακα εμφανίζονται οι διεθνείς αφίξεις στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2000- 2012. Τα στοιχεία αναφέρονται σε αφίξεις μη κατοίκων, δηλαδή σε τουρίστες. Το διάγραμμα καθιστά ευκολότερη την παρατήρηση της εξέλιξης αυτού του μεγέθους στο χρόνο. Ταυτόχρονα, το διάγραμμα παρουσιάζει το μερίδιο της Ελλάδας σε αφίξεις στην παγκόσμια αγορά.

Όπως φαίνεται κατά την περίοδο 2001-2004, παρατηρήθηκε ύφεση στις αφίξεις τουριστών στη χώρα. Η κακή αυτή πορεία ενδεχομένως να οφείλεται στην υποβάθμιση της μέσης ολικής ποιότητας του τουριστικού προϊόντος.

Εντυπωσιακό είναι το γεγονός ότι το 2004 ήταν έτος διοργάνωσης των Ολυμπιακών αγώνων, έτος που όπως φαίνεται και από το διάγραμμα σημειώθηκε η μεγαλύτερη μείωση τόσο στις αφίξεις όσο και στο μερίδιο αφίξεων της Ελλάδας στην παγκόσμια αγορά, το οποίο καθιστά σαφές ότι εκείνη την περίοδο η μείωση των αφίξεων δεν ήταν γενικό φαινόμενο, δεν ελαττώθηκε δηλαδή ο αριθμός των τουριστών στην παγκόσμια αγορά, αλλά ειδικά στην Ελλάδα. Οι τουρίστες δηλαδή επέλεξαν άλλους τουριστικούς προορισμούς. Ενδεχομένως, η άνοδος των τιμών της ξενοδοχειακής προσφοράς λόγω Ολυμπιακών αγώνων, σε συνδυασμό με την αναστάτωση στις συγκοινωνίες σε όλη τη διάρκεια της θερινής περιόδου, αποθάρρυναν σημαντικό αριθμό δυνητικών ταξιδιωτών.

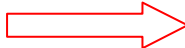
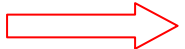
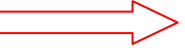

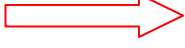

Στη συνέχεια, κατά τα έτη 2005-2007 σημειώθηκε σημαντική αύξηση. Η πολύ καλή επίδοση του τουριστικού τομέα αυτή την περίοδο έχει πρωτίστως προσδιορισθεί από εσωτερικούς παράγοντες, όπως είναι η προβολή και διαφήμιση, αλλά και η αναβάθμιση των υποδομών (Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και προβλέψεων, 2007, σελ.1). Η αναβάθμιση των υποδομών προέκυψε κυρίως λόγω της διοργάνωσης των Ολυμπιακών αγώνων και όπως δείχνουν τα στοιχεία προκάλεσε αύξηση των τουριστικών αφίξεων τα επόμενα χρόνια. (πηγή ΣΕΤΕ Τουρισμός και Παγκόσμια Τουριστική Κίνηση, και Η Ανταγωνιστικότητα του Ελληνικού Τουριστικού Τομέα - Βασίλειος Αθ. Πατσουράτης κεφάλαιο 2 -2002).

Η οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση, η οποία επηρέασε το σύνολο των οικονομιών από το 2008, είχε αισθητές επιπτώσεις στη ζήτηση τουριστικών υπηρεσιών. Αλλά και το κλείσιμο του εναέριου χώρου κατά τη διάρκεια του Απριλίου και Μαΐου 2010, λόγω της ύπαρξης νέφους ηφαιστειογενούς τέφρας επηρέασε σε μεγάλο βαθμό τα

ταξίδια στην Ευρώπη και προκάλεσε σοβαρές ζημιές. Όπως δείχνει όμως το διάγραμμα και πάλι μειώθηκε και το μερίδιο αγοράς, που σημαίνει οι τουρίστες στράφηκαν προς άλλους τουριστικούς προορισμούς. Ο τουρισμός δέχθηκε πλήγμα από το δυσμενές κλίμα που δημιουργήθηκε από τις κοινωνικές εντάσεις και τη μεγάλη προβολή τους στο διεθνή τύπο και από το κλίμα αβεβαιότητας που οφειλόταν κατά κύριο λόγο στη σοβαρή χρηματοοικονομική κρίση που αντιμετώπιζε η χώρα.

Ωστόσο, σημάδια ανάκαμψης παρουσιάστηκαν το 2011 τόσο σε απόλυτα μεγέθη, όσο και στο μερίδιο αγοράς, ενώ το 2012 σημειώθηκε και πάλι μείωση.

Διανυκτερεύσεις Μη Κατοίκων στην Ελλάδα 2005-2011

2005		153.439.933
2006		162.165.173
2007		161.235.201
2008		152.596.091
2009		141.443.690
2010		140.175.727
2011		150.978.226

(Στοιχεία ΣΕΤΕ)

Ταξιδιωτικές Εισπράξεις κατά μήνα για τα έτη 2012-2013 (ΣΕΤΕ):

Ταξιδιωτικές	Changes-		
Εισπράξεις (εκατ. €)	2013	2012	Μεταβολές
JENUARY	129,9	136,8	-5%
FEBRUARU	121,05	114,2	6%
MARCH	150,5	161,5	-6,80%
APRIL	297,8	359,5	-17%
MAY	1.047,30	810,50	29,20%
JUNE	1.707,90	1.376,20	24,10%
JULY	2.379,40	2.159,30	10,20%
AUGUST	2.863,20	2.532,10	13,10%
SEPTEMBER	2.045,10	1.710,10	19,60%
OCTOMBER	893,30	743,10	20,20%
NOVEMBER	191,00	193,80	0,014
JENUARY- NOVEMBER	11.826,30	10.296,70	14,90%

2.2 Αφίξεις ανά τουριστικό προορισμό

Σύμφωνα με τα στοιχεία (www.sete.gr), το αεροδρόμιο που συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό κίνησης το 2012, είναι το Αεροδρόμιο Αθηνών (23,78%) και ακολουθούν τα αεροδρόμια του Ηρακλείου (19,63%) και της Ρόδου (14,98%). Το ποσοστό αφίξεων στην Αθήνα είναι μειωμένο σε σχέση με το αντίστοιχο του 2007, το ποσοστό του Ηρακλείου έχει παραμείνει σχεδόν στα ίδια επίπεδα, ενώ το ποσοστό αφίξεων στη Ρόδο έχει αυξηθεί.

Σε σύγκριση με στοιχεία για το έτος 2007 (www.sete.gr), αισθητή είναι η αύξηση των αφίξεων στην Κω, καθώς επίσης παρατηρείται και μείωση των αφίξεων στα αεροδρόμια των Επτανήσων (Κέρκυρα, Κεφαλονιά, Ζάκυνθος) κατά την τριετία 2009-2011 (www.sete.gr).

Η Αθήνα ως τουριστικός προορισμός προσέλκυε ανέκαθεν τουρίστες ως πρωτεύουσα της χώρας παρόλο που δεν αντανάκλα το πρότυπο τουρισμού που περιορίζεται στον ήλιο και τη θάλασσα. Και αυτό γιατί είναι τόπος με πλούσια πολιτιστική κληρονομιά, πολλά αξιοθέατα και αποτελεί βάση για σύντομες εξορμήσεις σε κοντινά μέρη. Τα τελευταία δέκα χρόνια η φυσιογνωμία της Αθήνας ως τουριστικού προορισμού έχει μεταβληθεί σημαντικά. Τα νέα έργα υποδομής, ο εκσυγχρονισμός των ξενοδοχειακών μονάδων, η αίγλη των Ολυμπιακών Αγώνων, έχουν επιφέρει μια ποιοτική αναβάθμιση της τουριστικής ταυτότητας.

Το Ηράκλειο βρίσκεται στο κέντρο περίπου της Κρήτης, η οποία είναι το μεγαλύτερο νησί της Ελλάδας και ως εκ τούτου προσφέρει άφθονο τουρισμό τύπου «ήλιος και θάλασσα» αλλά αποτελεί και πόλο έλξης λόγω του αρχαίου πολιτισμού της αφενός και λόγω της ποικιλίας των τοπίων και των δραστηριοτήτων που προσφέρει. Το Ηράκλειο παρόλο που δεν αποτελεί «γραφικό» τοπίο- μάλιστα έχει χαρακτηριστεί από τις ασχημότερες πόλεις της Ευρώπης, καταφέρνει να είναι ένας από τους δημοφιλέστερους ταξιδιωτικούς προορισμούς στην Ελλάδα, επειδή επιλέγεται κυρίως ως βάση για εξερεύνηση όλης της Κρήτης, αφού βρίσκεται σχεδόν στο κέντρο του νησιού. Αντίθετα τα Χανιά, παρόλο που κατά κοινή ομολογία θεωρούνται πιο γραφική πόλη και το αεροδρόμιό τους έχει συμβάσεις με εταιρείες χαμηλού κόστους, έχουν σαφώς λιγότερες

αφίξεις τουριστών, διότι βρίσκονται στο δυτικό τμήμα του νησιού, κάνοντας δύσκολη την πρόσβαση στο ανατολικό τμήμα.

Η Ρόδος προσφέρει υπηρεσίες υψηλού επιπέδου και προσφέρει πολλές επιλογές τόσο στη διαμονή όσο και στην εστίαση αλλά και στις παράπλευρες δραστηριότητες. Ως τουριστικός προορισμός έχει προβληθεί σε μεγάλο βαθμό στο εξωτερικό από τους tour operators και σύμφωνα με μελέτες (Ερευνα συνόρων της Τράπεζας της Ελλάδος, 2012) οι τουρίστες στη Ρόδο ξοδεύουν μεγαλύτερα ποσά σε σχέση με το μέσο όρο στην υπόλοιπη Ελλάδα. Ωστόσο, η προβολή αυτή δεν είναι πάντα καλή, όπως φέρ' ειπείν η προβολή που έχει γίνει για την περιοχή Φαληράκι, η οποία παρουσιάζεται ως τόπος ξέφρενης διασκέδασης, με αποτέλεσμα να προκαλούνται διάφορα προβλήματα στην περιοχή.

Η *αύξηση* της τουριστικής κίνησης στην Κω προκύπτει ως αποτέλεσμα της μετατόπισης του τουριστικού ενδιαφέροντος προς το νησί

Αντίθετα, η *μείωση* που παρατηρήθηκε στα Επτάνησα προκλήθηκε από τη μείωση των πτήσεων charter και από τη μετατόπιση της τουριστικής ζήτησης σε άλλους προορισμούς της Ελλάδας (Δωδεκάνησα).

Συμπερασματικά, η ζήτηση για έναν τουριστικό προορισμό επηρεάζεται από αρκετούς παράγοντες. Η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, οι τιμές, η ποικιλία των τοπίων, η εγγύτητα με άλλους προορισμούς, είναι παράγοντες που σαφώς επηρεάζουν την επιλογή. Σε αυτούς όμως θα πρέπει να προστεθεί και η εκάστοτε προβολή από τους tour operators, γεγονός που καθιστά εμφανή για ακόμα μία φορά την εξάρτηση του τουρισμού από αυτούς. Συγκεκριμένα ο Κομίλης (1986, σελ.24), παρουσιάζει την εξέλιξη της ανάπτυξης ενός τόπου ως εξής:

- Ανακάλυψη του τόπου από συγκεκριμένες ομάδες
- Διαφήμιση και ένταξη του τόπου στα τουριστικά κυκλώματα από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς (tour operators)
- Ο τόπος έχει αποκτήσει φήμη, γίνεται της μόδας και προσελκύει αυξανόμενο τουριστικό ενδιαφέρον

Τέλος, σημαντικό παράγοντα αποτελεί και το κατά πόσο πραγματοποιούνται δρομολόγια σε έναν προορισμό από τους χαμηλού κόστους αερομεταφορείς (low cost

carriers – LCC). Πολλά περιφερειακά αεροδρόμια δεν έχουν κατορθώσει να προσελκύσουν ακόμη τις αεροπορικές εταιρείες χαμηλού κόστους. Αν ευοδωθούν οι προσπάθειες που καταβάλλονται πρόσφατα προς αυτήν την κατεύθυνση, και στο μέτρο που αυτές θα συνδυαστούν με κατάλληλα έργα υποδομής για την εξυπηρέτηση των επιβατών, η εικόνα αυτή θα μεταβληθεί, σε όφελος των περιφερειακών προορισμών. (πηγή ΣΕΤΕ Τουρισμός και Παγκόσμια Τουριστική Κίνηση, και Η Ανταγωνιστικότητα του Ελληνικού Τουριστικού Τομέα - Βασίλειος Αθ. Πατσουράτης κεφάλαιο 2 -2002)

Βασικά Μεγέθη του Ελληνικού Τουρισμού 2012

Συμμετοχή στο ΑΕΠ	16,4% [WTTC]
Συμμετοχή στην απασχόληση	18,3% της συνολικής απασχόλησης [WTTC]
Συνολική Απασχόληση	688.800 [WTTC]
Έσοδα	10,4 δισ. € (συμπεριλαμβανομένων των εισπράξεων κρουαζιέρας) [ΤτΕ]
Αφίξεις Αλλοδαπών	16,9 εκατ. (συμπεριλαμβανομένων των αφίξεων κρουαζιέρας)
Μέση κατά κεφαλή δαπάνη	616 € (συμπεριλαμβανομένων των ποσών κρουαζιέρας)
Μερίδιο Αγοράς	1,5% Παγκόσμια, 2,9% Ευρώπη
Εποχικότητα	56% των αφίξεων αλλοδαπών πραγματοποιείται Ιούλιο - Αύγουστο - Σεπτέμβριο
Συγκέντρωση Προσφοράς	66% των ξενοδοχειακών κλινών συγκεντρώνονται σε 4 περιοχές της Ελλάδας [ΞΕΕ]
Ξενοδοχειακή Υποδομή	9.670 ξενοδοχεία / 771.271 κλίνες [ΞΕΕ]
Top 5 αγορές	Γερμανία (2.108.787), Ην. Βασίλειο (1.920.794), ΠΓΔΜ (1.300.000), Γαλλία (977.376), Ρωσία (874.787) [ΤτΕ]
Top 5 αεροδρόμια (σε αφίξεις αλλοδαπών)	Αθήνα (2.651.062), Ηράκλειο (2.067.475), Ρόδος (1.593.298), Θεσσαλονίκη (901.573), Κέρκυρα (824.000) [ΕΛ.ΣΤΑΤ.]

(Πηγή ΣΕΤΕ Βασικά Μεγέθη του Ελληνικού Τουρισμού 2012)

2.3 Γενική Εικόνα των Ανταγωνιστριών Χωρών

- **Γαλλία.** Η Γαλλία αποτελεί τον τουριστικό προορισμό της Μεσογείου με τους περισσότερους επισκέπτες. Ο Λόγος είναι ότι συνδυάζει αρκετές προδιαγραφές όπως είναι το φαγητό, η διοργάνωση συνεδριάσεων, εκθέσεων και διασκέδασης. Το δημοφιλέστερο κίνητρο που προσελκύει τους τουρίστες διαφόρων ηλικιών είναι η Euro – Disney που εμφανώς αποτελεί έναν σημαντικό πόλο έλξης.
 - **Ιταλία.** Η Ιταλία είναι η τρίτη Ευρωπαϊκή Χώρα μετά την Ισπανία και την Γαλλία που είναι από τους δημοφιλέστερους τουριστικούς προορισμούς αλλά βέβαια και σημαντική θέση όσο αφορά τα έσοδα που της αποφέρει ο τουρισμός. Οι επισκέπτες αυτής της χώρας είναι κυρίως άνθρωποι που θέλουν να εξερευνήσουν την κουλτούρα της, να συμμετάσχουν σε διάφορα σπορ που πραγματοποιούνται, αλλά και για την αγορά της. Βέβαια δεν θα μπορούσε να μην επηρεαστεί αρνητικά και η Ιταλία από την οικονομική κρίση των τελευταίων ετών που πλήττει αρκετές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - **Ισπανία.** Η Ισπανία είναι από τις Χώρες που προσφέρουν από τα πιο βασικά στοιχεία της φύσης στην διάθεση των τουριστών που αναμφισβήτητα είναι περιζήτητα και συγκεκριμένα αυτά είναι η θάλασσα, ο ήλιος και η αμμουδιά. Βέβαια αυτό είχε ως αποτέλεσμα στην αύξηση του τουρισμού της χώρας αλλά αντιστρόφως ανάλογη ήταν η επιρροή στο περιβάλλον διότι ο τουρισμός της ήταν κυρίως μαζικού «τύπου» και όχι εναλλακτικής μορφής.
 - **Τουρκία.** Η γεωγραφική θέση της Τουρκίας σε συνδυασμό με την ποικιλία του κλίματος της αλλά και συγκριτικά με τις χαμηλές τιμές που προσφέρει ανταγωνίζεται κατά πολύ την Ελληνική ομορφιά αλλά και την πολιτισμική μας κληρονομιά. Βέβαια τα τελευταία Χρόνια οι έντονες πολιτικές συνθήκες που επικρατούν στην Χώρα μειώνει πολύ την εισροή των τουριστών για διαμονή.
- (Πηγή: Η Ανταγωνιστικότητα του Ελληνικού Τουριστικού Τομέα - Βασίλειος Αθ. Πατσουράτης κεφάλαιο 5 - 2002).

Ανταγωνιστές

Δείκτες Απόδοσης 2012	Ισπανία	Κύπρος	Τουρκία	Αίγυπτος	Κροατία
Κατάταξη - Διεθνείς Αφίξεις	4η	κάτω από την 50η	6η	22η	26η
Κατάταξη - Έσοδα	2η	κάτω από την 50η	12η	32η	33η
Διεθνείς Αφίξεις 2012 (εκατ.)	57,7	2,5	35,7	11,2	10,4
% μεταβολή αφίξεων 2000 - 2012	24,4%	-7,4%	271,9%	119,6%	96,2%
Έσοδα - 2012 δις USD	55,9	2,6	25,7	9,9	8,8
% μεταβολή εσόδων 2000-2012	86,3%	36,8%	238,2%	130,2%	214,3%
Μέση κατά κεφαλή Δαπάνη ανά ταξίδι σε USD	969	1.040	720	884	846
Μερίδιο αγοράς παγκόσμια σε Αφίξεις	5,6%	0,2%	3,4%	1,1%	1,0%

(Πηγή: Βασικά Μεγέθη Ελληνικού Τουρισμού 2012 -ΣΕΤΕ)

Κεφάλαιο 3:

Ο Εναλλακτικός Τουρισμός και τα Χαρακτηριστικά του

Οι αρνητικές επιπτώσεις του τουρισμού σε πολυσύχναστες περιοχές με το πέρασμα των χρόνων έβγαιναν ολοένα και πιο πολύ στην επιφάνεια, παρόλο που τα οικονομικά συμφέροντα ήταν πιο ισχυρά τα προβλήματα πλέον ήταν εμφανή, και αυτό κυρίως είχε θετικές επιπτώσεις στην οικονομία αλλά παράλληλα είχε αρνητικές συνέπειες στο περιβάλλον και την κοινωνία. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα στην δημιουργία αλλά και στην ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού που θα επιφέρουν την κερδοφορία αλλά βέβαια θα είναι φιλικές προς το περιβάλλον και την κοινωνία, επομένως για αυτούς τους λόγους έχουμε την ύπαρξη του εναλλακτικού τουρισμού.

Ο Μαζικός Τουρισμός προήλθε μετά από την Βιομηχανική Επανάσταση καθώς υπήρξε μεγάλη άνοδος των εισοδημάτων και για την ανάπτυξη του απαιτείται μεγάλο πλήθος τουριστών, υπέρογκες επενδύσεις και μικρή συμμετοχή της κοινωνίας για την επίτευξη της αναβάθμισης του τουρισμού. Από την άλλη πλευρά ο εναλλακτικός τουρισμός απευθύνεται σε πλήθος ατόμων που θέλουν να επισκέπτονται έναν τόπο για παραπάνω από έναν λόγους, καθώς είναι ευαισθητοποιημένοι με το περιβάλλον, τον πολιτισμό και την κοινωνία όπως και οι εμπλεκόμενοι φορείς. (πηγή: Wikipedia)

3.1 Μορφές Εναλλακτικού Τουρισμού

Είναι χαρακτηριστικό του εναλλακτικού τουρισμού να μην περιορίζεται στα πρότυπα του τουρισμού αναψυχής όπως συμβαίνει με τον Μαζικό Τουρισμό, αλλά να σχετίζεται κυρίως με τον φυσικό πλούτο κάθε περιοχής χωρίς να τον βλάπτει, και να αξιοποιούνται όλες οι εποχές του χρόνου για την τουριστική ανάδειξη κάθε προορισμού και όχι μόνο το καλοκαίρι που θεωρείται ως η σεζόν τουριστικής προσέλκυσης ατόμων. Παρακάτω παρουσιάζονται κάποιες από τις μορφές του εναλλακτικού τουρισμού για να γίνει περισσότερο κατανοητή η έννοια αλλά και η διαφοροποίηση του από άλλες μορφές τουρισμού. Συγκεκριμένα:

- 1. Αγροτουρισμός:** ο αγροτουρισμός είναι ο τουρισμός που αναπτύσσεται σε αγροτικές περιοχές καθώς επιτρέπει στους επισκέπτες να έρθουν σε επαφή με το φυσικό περιβάλλον, δημιουργεί συμπληρωματικά εισοδήματα στους κατοίκους που η κύρια ενασχόληση τους είναι ο αγροτικός τομέας και βέβαια βοηθάει στο να μένουν οι ντόπιοι πολίτες στον τόπο τους.

Μεγάλο εύρος επισκεψιμότητας σε περιοχές που εμφανίζεται ο αγροτουρισμός προέρχεται από άτομα τα οποία μένουν σε αστικά κέντρα καθώς η καθημερινότητα τους είναι σε έντονους ρυθμούς, υπάρχει έλλειψη φυσικών πόρων, μείωση των χώρων πρασίνου, η ποιότητα ζωής του δυσκολεύει με το στρες που τους δημιουργεί κ.τ.λ. Αυτοί οι λόγοι οδηγούν τους τουρίστες να αναζητούν περιοχές της υπαίθρου έτσι ώστε να απολαύσουν την ηρεμία που

προσφέρουν αυτοί οι τόποι αλλά και να έρθουν σε επαφή με το φυσικό περιβάλλον.

Από την πλευρά των ντόπιων κατοίκων βέβαια δημιουργείται κάποιο συμπληρωματικό εισόδημα όπως αναφέραμε και πιο πάνω. Συγκεκριμένα οι αγρότες που συνήθως έχουν ως κύρια εργασία τους την γεωργία ασχολούνται και με τον τουρισμό, είτε αυτό σημαίνει με την παραγωγή και πώληση αγαθών σε τουριστικές μονάδες, είτε με το να δημιουργούν καταλύματα με μικρό αριθμό κλινών για τους τουρίστες.

2. **Οικοτουρισμός:** Ο οικοτουρισμός αποτελεί μια μορφή τουρισμού που συνδέεται με διάφορες μορφές τουριστικής δραστηριότητας στην φύση(π.χ. φυσιολατρικός τουρισμός) .Ο οικοτουρισμός γενικά είναι το υποσύνολο του εναλλακτικού τουρισμού και σχετίζεται κατά πολύ με τον αγροτουρισμό. Σε διάφορες μελέτες που έχουν γίνει για τις μορφές του εναλλακτικού τουρισμού και την επίδραση τους, έχει παρουσιαστεί έντονα η αντίληψη ότι αυτός ο τύπος τουρισμού παρουσιάζει την διπλάσια ανάπτυξη απ' ότι ο Μαζικός Τουρισμός καθώς δίνει ιδιαίτερη σημασία στην βιωσιμότητα αλλά και στο περιβάλλον.

Για την ανάπτυξη αυτής της μορφής τουρισμού απαραίτητη είναι η ύπαρξη του φυσικού περιβάλλοντος, η συνεχής ενημέρωση των κατοίκων αλλά και των τουριστών όσο αφορά την αξία του οικοτουρισμού και του περιβάλλοντος αλλά βέβαια και πως αυτή η μορφή του τουρισμού πρέπει να έχει θετικές περιβαλλοντικές, κοινωνικές – πολιτιστικές και οικονομικές επιπτώσεις.

Λόγω του ότι ο οικοτουρισμός έχει άμεση συσχέτιση με τον αγροτουρισμό θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι το ίδιο «κομμάτι» στον εναλλακτικό τουρισμό αλλά αυτό δεν ισχύει και αυτό γιατί ο οικοτουρισμός είναι στην ουσία η επέκταση του αγροτουρισμού. Συγκεκριμένα αυτή η μορφή τουρισμού λειτουργεί σύμφωνα με τις αρχές της αειφορίας, την προστασία των φυσικών πόρων (και όχι με την υπερκατανάλωση τους), και την προστασία της πολιτιστικής κουλτούρας κάθε τουριστικού προορισμού.

3. Πολιτισμικός Τουρισμός: Η πολιτιστική κληρονομιά προστατεύεται από την UNESCO, και οι περιοχές που προσφέρουν την ανάδειξη της πολιτισμικής κουλτούρας συνδυάζουν τον πολιτιστικό χαρακτήρα και το φυσικό περιβάλλον. Η Ελλάδα βρίσκεται στην 11^η θέση των Χωρών με σημαντική πολιτισμική κληρονομιά.

Ως πολιτισμικός τουρισμός ορίζεται η επίσκεψη σε τόπους που προσφέρουν την παρουσίαση της πολιτισμικής κληρονομιάς κάθε τόπου, καθώς αυτή περιλαμβάνει την επίσκεψη σε αρχαιολογικούς και θρησκευτικούς χώρους, σε ιστορικά μνημεία κ.τ.λ. Τέλος ο πολιτισμικός τουρισμός θεωρείται από τις πιο σημαντικές μορφές τουρισμού καθώς η Ελλάδα έχει σπουδαίο αρχαιολογικό και ιστορικό πλούτο να αναδείξει και αυτό αναμφισβήτητα προσελκύει αρκετούς λαούς στο να επισκευτούν την χώρα μας .

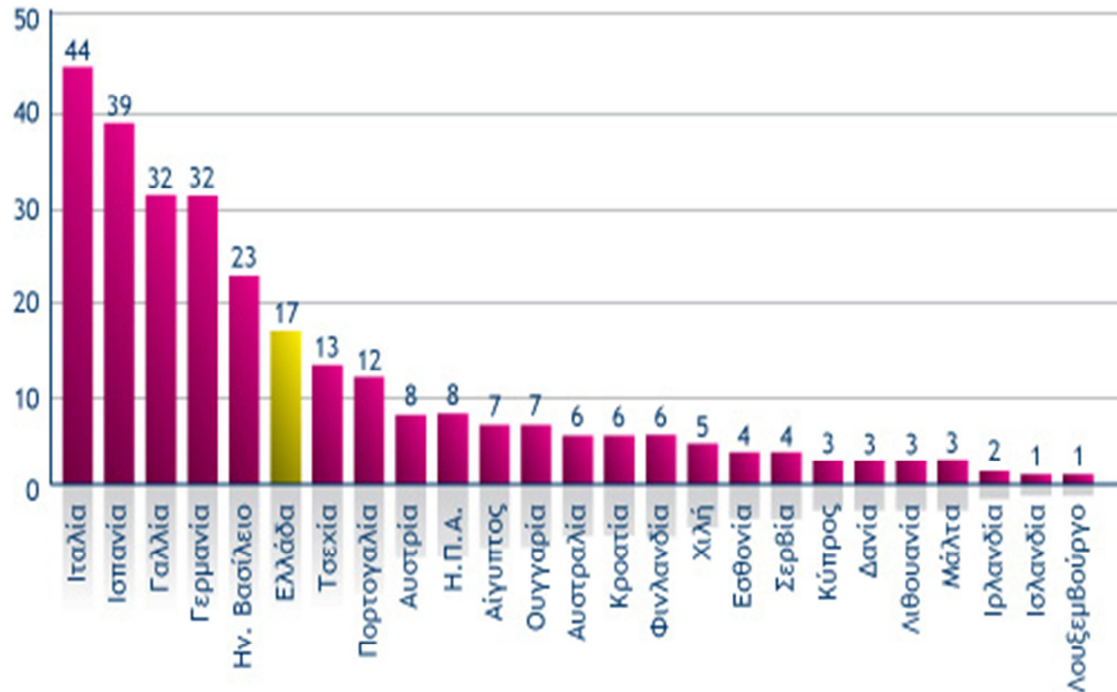
4. Θρησκευτικός τουρισμός: Από την αρχαιότητα έως και σήμερα η «φύση» των Ελλήνων είναι συσχετισμένη με την θρησκεία. Οι αρχαίοι Έλληνες είχαν αναμφίβολα στον τρόπο ζωής τους την πίστη τους για τους θεούς, αυτό με το πέρασμα των αιώνων πέρασε και στις επόμενες γενιές με αποτέλεσμα η αναβίωση της θρησκείας και η ανάγκη του «πιστεύειν» να έχουν εδραιωθεί στην κουλτούρα της χώρας μας.

Η αναβίωση της θρησκείας συνήθως είναι μέσω της εκκλησίας και διάφορων μοναστηριών που δημιουργούνται, κάτι το οποίο είναι έντονο φαινόμενο στην Ελλάδα, καθώς το πλήθος των εκκλησιών είναι μεγάλο και ολοένα και αυξανόμενο.

Ο θρησκευτικός τουρισμός δίνει την δυνατότητα στους τουρίστες να επισκεφτούν μέρη με έντονη θρησκευτική ιστορία και αυτό γίνεται με επισκέψεις σε μνημεία και χώρους θρησκευτικής σημασίας όπως είναι οι εκκλησίες, οι καθεδρικοί ναοί, τα ξωκλήσια και τα μοναστήρια, ζωντανό παράδειγμα είναι το μοναστήρι στο Άγιο Όρος καθώς είναι γνωστό στο ευρύ κοινό. Το θρησκευτικό κομμάτι της χώρας μας με την υποστήριξη των ντόπιων κατοίκων παραμένει ζωντανό, γι' αυτό τον λόγο οι τουρίστες

συμπεριλαμβάνουν και αυτού του είδους την μορφή εναλλακτικού τουρισμού που θέλουν να βιώσουν σε έναν τόπο.(πηγή: athensattica.gr, EOT).

Μνημεία Παγκόσμιας Πολιτισμικής Κληρονομιάς

Πηγή: World Travel & Tourism Competitiveness Report 2010

- 5. Τουρισμός Τρίτης Ηλικίας Τουρισμός Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες:** Ο τουρισμός είναι ένα φαινόμενο το οποίο είναι αρεστό σε όλες τις κοινωνικές ομάδες του πλανήτη. Το ερώτημα όμως είναι αν μπορούν όλα τα κοινωνικά στρώματα να ανταπεξέλθουν οικονομικά αλλά και πρακτικά στην πραγματοποίηση ενός ταξιδιού.

Όσο αφορά τα άτομα της τρίτης ηλικίας έχει παρατηρηθεί ότι επιλέγουν τουριστικούς προορισμούς όχι τόσο για την θάλασσα, τον ήλιο και την νυχτερινή ζωή, αλλά επιλέγουν μέρη τα οποία σχετίζονται με την άμεση επαφή τους με την φύση, τα ιαματικά λουτρά, την θρησκευτική, πολιτιστική και ιστορική κληρονομιά που έχει ο κάθε τόπος. Για την καλύτερη διευκόλυνση τους δημιουργήθηκε το πρόγραμμα «Τουρισμός για Όλους» 2013-2014 και

αφορά 72.000 δικαιούχους, καθώς στην υλοποίηση αυτού του εκπληκτικού προγράμματος συμμετέχει και ο ΕΟΤ. Το πρόγραμμα αυτό εφαρμόστηκε τον Ιούλιο του 2013 και προβλέπεται να έχει ολοκληρωθεί τον Μάιο του 2014.

«Ο Τουρισμός για Όλους» δεν απευθύνεται μόνο σε άτομα τρίτης ηλικίας αντιθέτως απευθύνεται σε άτομα με χαμηλό εισόδημα αλλά και σε άτομα με ειδικές ανάγκες. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει ένα πακέτο εξάημερων διακοπών, καθώς με αυτό παρέχεται στους δικαιούχους η δυνατότητα να ταξιδεύουν μέσω αυτού του επιδοτούμενου προγράμματος με πολύ χαμηλό κόστος και να μένουν σε αξιοπρεπή καταλύματα. Αυτή η κίνηση που έγινε από τον ΕΟΤ δεν βοηθάει μόνο αυτές τις κοινωνικές ομάδες, αλλά εξυπηρετεί στο να βελτιωθούν τα καταλύματα που τους φιλοξενούν αλλά και να αναπτυχθεί η τουριστική περίοδος ενισχύοντας την τοπική κοινωνία στην παρούσα οικονομική κρίση που διανύουμε. (Πηγή : ΕΟΤ)

- 6. Αστικός Τουρισμός:** Σύμφωνα με μια δημοσίευση στην εφημερίδα express αναφέρεται πως ο αστικός τουρισμός είναι μια ανερχόμενη τάση στον εναλλακτικό τουρισμό. Αναπτύσσεται κυρίως σε πόλεις και είναι συνήθως εξορμήσεις μικρής διάρκειας. Η επιλογή για τον τουρισμό πόλεων αποσκοπεί κυρίως στην νυχτερινή ζωή, στις πολιτιστικές εκδηλώσεις, στον εκπαιδευτικό αλλά και επαγγελματικό παράγοντα, σε αθλητικές δραστηριότητες, σε τουρισμό αναψυχής κ.τ.λ. Στον αστικό τουρισμό παρατηρείται συνήθως αύξηση στην τοπική κοινωνία καθώς οι τουρίστες ξοδεύουν τα χρήματά τους για την αγορά διαφόρων προϊόντων αλλά σε υπηρεσίες που εξυπηρετούν την διασκέδαση τους.

- 7. Γαστρονομικός Τουρισμός:** Ο γαστρονομικός τουρισμός είναι μια μορφή του εναλλακτικού τουρισμού η οποία βασίζεται στην τοπική κουζίνα της χώρας μας αναδεικνύοντας το φαγητό και το κρασί που παράγουμε. Η ανάπτυξη του γαστρονομικού τουρισμού έχει άμεση διασύνδεση με τον αγροτικό κλάδο της τοπικής μας κοινωνίας καθώς λειτουργούν παράλληλα, όσο αναπτύσσεται ο γαστρονομικός τουρισμός τόσο αναπτύσσεται και ο αγροτικός κλάδος αλλά βέβαια και ένα σημαντικό κομμάτι το οποίο λειτουργεί παράλληλα με αυτό το σύστημα ανάπτυξης είναι η αύξηση των εξαγωγών που γίνονται με τα τοπικά προϊόντα που παράγουμε στην Ελλάδα.

Η Ελλάδα είναι πολύ δημοφιλής για την ποικιλία των παραδοσιακών μας φαγητών αλλά και κρασιών γι' αυτό τον λόγο αυτού του είδους ο τουρισμός είναι βασικό κριτήριο των τουριστών που επισκέπτονται την χώρα μας. Βέβαια το γαστρονομικό στοιχείο δεν σχετίζεται μόνο με την επίσκεψη των τουριστών σε ξενοδοχεία, εστιατόρια και ταβέρνες αλλά συνδυάζονται και ποικίλες μορφές που σχετίζονται με αυτό το στοιχείο όπως είναι δηλαδή οι επισκέψεις σε μουσεία και θέατρα, η επίσκεψη σε εκτάσεις καλλιέργειας, η πραγματοποίηση σεμιναρίων για την εκμάθηση παραγωγής αυτών των προϊόντων, σε εκδηλώσεις γαστρονομικού ενδιαφέροντος κ.α.

Τέλος έχει σημειωθεί πως το γαστρονομικό στοιχείο είναι «πλούσιο» στην Ελλάδα με αποτέλεσμα ο γαστρονομικός τουρισμός να είναι ο κρίκος που συνδέει πολλούς παραγωγικούς κλάδους αλλά και διάφορα άλλα είδη μορφών εναλλακτικού τουρισμού, επομένως μόνο θετικά αποτελέσματα μπορεί να αποφέρει στην τοπική κοινωνία παρά αρνητικά. (πηγή: tastygreece.gr)

8. Ορεινός τουρισμός: Ο τουρισμός πλέον πέρα από την ευχαρίστηση που προσφέρει στους ταξιδιώτες καλύπτει βέβαια και την αίσθηση της ανάγκης που δημιουργείται συνήθως σε άτομα που τα οποία ζουν σε αστικά κέντρα. Παρόλο που η επαφή με την θάλασσα και τον ήλιο είναι αναμφισβήτητα από τα τοπία που παρέχει ο τόπος μας σε πλούσια μορφή, η επαφή με ορεινές περιοχές συμβάλει στην αύξηση του τουρισμού όλη την σεζόν και θεωρείται από κάποιους μελετητές ως η μελλοντική αιφόρα μορφή του εναλλακτικού τουρισμού.

Οι τουρίστες που επιλέγουν τον ορεινό τουρισμό είναι κυρίως άτομα τα οποία δεν επιθυμούν ως μέρος διαμονής τους να είναι τοποθεσίες με έντονη ζωή και διασκέδαση, αντιθέτως αναζητούν την ηρεμία, το «δώρο» αυτό της φύσης δίνεται απλόχερα καθώς το βασικό στοιχείο αυτού του τύπου τουρισμού είναι η άμεση επαφή με τον φυσικό μας πλούτο. Φυσικά αυτού του είδους οι εξορμήσεις συνδυάζονται πολλές φορές με τον αθλητισμό όπως είναι η ορειβασία, η αναρρίχηση, η ποδηλασία, το ράφτινγκ κ.α. Η ανάπτυξη του ορεινού τουρισμού βοηθάει κατά πολύ αυτά τα μέρη – χωριά, διότι εάν δεν υπήρχε το τουριστικό στοιχείο δεν θα υπήρχε και οικονομική ανάπτυξη των

συγκεκριμένων περιοχών. Επομένως ο ορεινός τουρισμός συντελεί θετικά στην ανάπτυξη της κοινωνίας αφού προσελκύει τον «ποιοτικό» τουρισμό που σέβεται και αγαπά την φύση και το περιβάλλον.

- 9. Αθλητικός τουρισμός:** Ο αθλητικός τουρισμός αποτελεί άλλη μια από τις μορφές του εναλλακτικού τουρισμού καθώς ο σκοπός αυτής της μορφής είναι διασυνδεδεμένη με τον ελεύθερο χρόνο, την αναψυχή αλλά και τις προπονήσεις. Για να λάβουν μέρος αυτές οι δραστηριότητες πρέπει και εδώ οι τουρίστες να έρθουν σε άμεση επαφή με το περιβάλλον και την κοινωνία.

Η Ελλάδα άλλωστε για να πραγματοποιήσει τέτοιου τύπου δραστηριότητες διαθέτει όλες τις καιρικές συνθήκες που απαιτούνται έτσι ώστε οι τουρίστες να έρθουν σε επαφή με την φύση και αυτό συμβαίνει σε θαλάσσιες, ορεινές αλλά και αστικές περιοχές, ανάλογα βέβαια το είδος των αθλημάτων. Είναι γνωστό βέβαια ότι η Ελλάδα από την αρχαιότητα διακατέχεται από το αθλητικό πνεύμα και με τις αθλητικές δραστηριότητες που διοργανώνει και αυτό είναι σημαντικό διότι οι περισσότερες τοποθεσίες της χώρας μας προσφέρονται αλλά και υποστηρίζουν τέτοιου είδους δραστηριότητες.

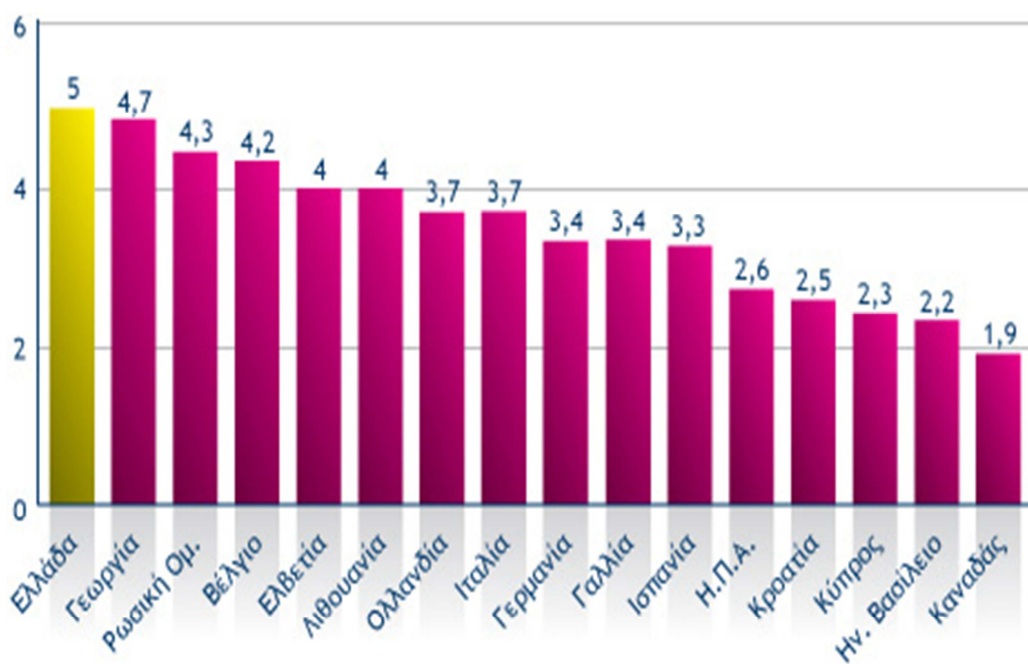
Τουρισμός Υγείας

Η Ελλάδα φημίζεται για τους άριστους γιατρούς της και τους επαγγελματίες υγείας, που σπουδάζουν και εξειδικεύονται σε μερικά από τα καλύτερα πανεπιστήμια της Ευρώπης και της Βορείου Αμερικής. Το γεγονός αυτό αποτελεί στρατηγικό πλεονέκτημα για τη χώρα, καθώς οι ασθενείς ανακαλύπτουν τα οφέλη της ιατρικής φροντίδας σε χώρους όπου η εξειδίκευση συνδυάζεται με εξοικονόμηση εξόδων και ένα ελκυστικό περιβάλλον ανάρρωσης. Ο Οργανισμός Παγκόσμιας Υγείας κατατάσσει το σύστημα υγείας της Ελλάδας στην 14^η θέση μεταξύ 191 χωρών παγκοσμίως.

Η πλαστική χειρουργική, τα κέντρα αποτοξίνωσης, οι κλινικές γονιμότητας και η αιμοκάθαρση σε ευχάριστο περιβάλλον είναι από τους τομείς που γνωρίζουν επιτυχία στον τομέα του τουρισμού υγείας. Μια από τις πιο ελκυστικές πλευρές

της θεραπευτικής αγωγής στην Ελλάδα είναι η δυνατότητα ανάρρωσης σε ένα πανέμορφο περιβάλλον απολαμβάνοντας την ελληνική φιλοξενία.

Αναλογία Γιατρών ανά 1.000 άτομα

Πηγή: World Travel & Tourism Competitiveness Report 2010

3.2 Διαφορές Μαζικού – Εναλλακτικού Τουρισμού

Μαζικός Τουρισμός	Εναλλακτικός Τουρισμός
1)Στηρίζεται στην ποσότητα των ατόμων	1)Στηρίζεται στην ποιότητα των ατόμων
2)Αρνητικές συνέπειες σε περιβάλλον και κοινωνία	2) Θετικές κατά μέσο όρο συνέπειες σε περιβάλλον και κοινωνία

3) Εκμετάλλευση με σκοπό την οικονομική ανάπτυξη	3) Εκμετάλλευση για οικονομική ανάπτυξη αλλά με κίνητρα περιβαλλοντικής και κοινωνικό-πολιτιστικής ανάδειξης
4) Υπέρογκες επενδύσεις	4) Προσαρμοσμένες επενδύσεις
5) Ανάδειξη πολυσύχναστων περιοχών και αξιοποίηση τους	5) ανάδειξη όχι μόνο των πολυσύχναστων περιοχών αλλά και των απομονωμένων με σκοπό την ανάπτυξη τους

Τα κίνητρα των Μαζικών Τουριστών για να επισπευτούν ένα μέρος ήταν η θάλασσα, ο ήλιος και το sex, ενώ οι εναλλακτικοί τουρίστες έχουν και άλλα κίνητρα μπορούν να διαλέξουν έναν προορισμό για παραπάνω από έναν λόγους. Συγκεκριμένα κάποια από τα κίνητρα μπορεί να είναι τα εξής:

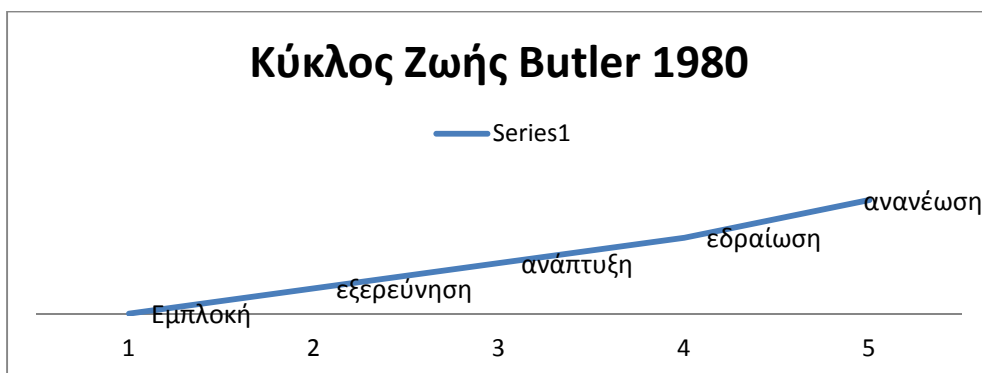
- A. Θάλασσα, ήλιος, sex.
- B. Ο Πολιτισμός, καθώς μπορεί να περιλαμβάνει αρχαιολογικούς, ιστορικούς, θρησκευτικούς, μουσικούς λόγους επίσκεψης σε έναν τόπο.
- C. Αθλητικούς, αναρριχητικούς, ποδηλατικούς, καταδυτικούς, προπονητικούς λόγους κ.τ.λ.
- D. Λόγους υγείας και ομορφιάς, ιαματικούς λόγους κ.τ.λ.
- E. Εκπαιδευτικούς, επαγγελματικούς, συνεδριακούς κ.τ.λ.
- F. Οικολογικούς, φυσιολατρικούς κ.τ.λ.

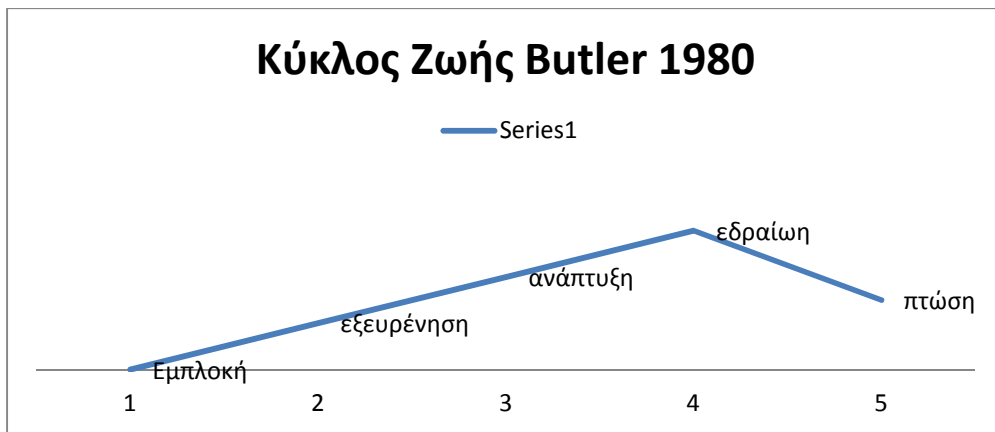
Ο μαζικός τουρισμός βασίζεται στην ομογενοποίηση του τουριστικού προϊόντος κάτι το οποίο είναι στην ουσία η αντίθετη έννοια του εναλλακτικού τουρισμού, διότι αυτή η νέα μορφή βασίζεται στην διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος με στόχο την βέλτιστη αξιοποίηση του. Μέχρι να καλλιεργηθεί και να εφαρμοστεί ο τουρισμός με την εναλλακτική ιδιαιτερότητα του το μοναδικό κίνητρο εκμετάλλευσης του ήταν η οικονομική ανάπτυξη, καθώς οι τουρίστες ήταν «οι πελάτες μιας επιχείρησης – κοινωνίας» που συντελούσαν στην οικονομική ανάπτυξη κάθε προορισμού αγνοώντας βέβαια τις συνέπειες που είχε αυτό. Ο στόχος της αύξησης των τουριστών και συνεπώς

της αύξησης της κατανάλωσης οδήγησε κάποιες κοινωνίες να αναπροσαρμόζονται και όχι πάντα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο εφόσον αλλοιώνονταν τα πατροπαράδοτα και φυσικά χαρακτηριστικά αυτών των τουριστικών περιοχών. Αυτού του είδους η νοοτροπία δεν είναι αποδεκτή από τον εναλλακτικό τουρισμό, διότι ο εναλλακτικός τουρίστας έχει στόχο να έρθει σε επαφή με την αυθεντικότητα, την διαφοροποίηση και την αποχή από τους μαζικού τύπου προορισμούς καθώς ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά του εναλλακτικού τουρίστα είναι η ουσιαστική επιλεκτικότητα.

Βασικός πυλώνας στον εναλλακτικό τουρισμό είναι η μορφή που έχει το τουριστικό προϊόν συγκεκριμένα οι μορφές που το περιβάλλει είναι η αυθεντικότητα, η καινοτομική του ιδιομορφία, η πρωτοποριακή του εξέλιξη κ.τ.λ. Αυτά τα χαρακτηριστικά αναζητούν πλέον οι τουρίστες να γνωρίσουν σε κάθε τόπο που επισκέπτονται καθώς υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον από αυτούς να βρεθούν σε ένα ήσυχο και φιλικό περιβάλλον αλλά παράλληλα να εναρμονιστούν με την κουλτούρα, τα ήθη και έθιμα κάθε τόπου όπου και επισκέπτονται.

Κατά μια έννοια οι τουρίστες που επισκέπτονται αυτούς τους τουριστικούς προορισμούς σχετίζονται με το στάδιο του κύκλου ζωής. Συγκεκριμένα ο κύκλος ζωής μια τουριστικής περιοχής σύμφωνα με το υπόδειγμα του Butler(1980) χωρίζεται στα εξής στάδια: εξερεύνηση, εμπλοκή, ανάπτυξη, εδραίωση και ανανέωση ή πτώση.

Το συγκεκριμένο υπόδειγμα μας φανερώνει πως οι εναλλακτικοί τουρίστες συνηθίζουν να επισκέπτονται μια περιοχή όταν είναι στο στάδιο της εμπλοκής ή της εξερεύνησης, δηλαδή όταν δεν είναι πυκνοκατοικημένη, δεν είναι ιδιαίτερα δημοφιλής τουριστικός προορισμός, οι υποδομές ανάπτυξης δεν είναι σε στάδιο εξέλιξης καθώς οι ντόπιοι κάτοικοι έχουν τον έλεγχο των πλουτοπαραγωγικών πόρων. Όταν η τουριστική περιοχή περάσει στο στάδιο της ανάπτυξης και των υπολοίπων τομέων τότε το ενδιαφέρον των τουριστών λειτουργεί αντίστροφα, συγκεκριμένα σταματούν να επισκέπτονται το ίδιο μέρος για δεύτερη φορά (λόγω του ότι αναζητούν το παρθένο, αναξιοποίητο τόπο) καθώς έχει τροποποιηθεί ο φυσικός πλούτος, η κοινωνικό-πολιτιστική κουλτούρα και γενικά το μέρος τείνει να προσελκύει τους Μαζικούς τουρίστες εφόσον ο τόπος έχει γίνει πλέον γνωστός ως τουριστικός προορισμός. (Πηγή Butler (1980))

Ισχύει φυσικά η περίπτωση που σε ανεπτυγμένες περιοχές προωθείται ο εναλλακτικός τουρισμός και αυτό συμβαίνει διότι γίνεται μια προσπάθεια άνθησης της τουριστικής ανάπτυξης. Βέβαια όταν μια περιοχή έχει ενταχθεί στο πρότυπο του Μαζικού τουρισμού δεν σημαίνει ότι μπορεί να αλλάξει και να ενταχθεί στον εναλλακτικό τουρισμό διότι είναι δύσκολο να ικανοποιήσει τις ανάγκες του εναλλακτικού τουρίστα αλλά και να αποβάλλει τις «εμπορικές» συνήθειες ο εκάστοτε τόπος και πληθυσμός. Επομένως το μόνο που μπορεί να γίνει είναι να εμπλουτιστεί το τουριστικό προϊόν με εναλλακτικού τύπου δραστηριότητες με στόχο την εδραίωση περισσότερων τμημάτων της αγοράς, αλλά φυσικά και με την διατήρηση των ήδη υπαρχόντων.

3.3 Ορισμός της Αειφόρου Ανάπτυξης

Η εκδοχή του ορισμού της Αειφόρου ανάπτυξης έχει πάρει πολλές εκδοχές, η πρώτη εκδοχή ήταν στην έκθεση Brundland «το κοινό μας μέλλον», όπου βέβαια έχει αμφισβητηθεί πολύ έντονα έως τώρα. Βέβαια δεν υπάρχει ένας μόνο ορισμός που να αποδίδει πιστά την έννοια της αειφόρου ανάπτυξης, παρόλα ταύτα αυτό που επιδιώκεται μέσω της Αειφορίας είναι η ύπαρξη μιας εξαρτημένης σχέσης μεταξύ της οικονομίας, του περιβάλλοντος, της κοινωνίας και του πολιτισμού και όλα αυτά να σχετίζονται με την ανάπτυξη του τουρισμού . για αυτόν τον λόγο η Αειφόρος ανάπτυξη βασίζεται στον εναλλακτικό τουρισμό και όχι στον Μαζικό Τουρισμό.

Για την επιτυχή πορεία της Αειφόρου ανάπτυξης σημαντικός παράγοντας είναι η εφαρμογή της δικαιοσύνης, η περιορισμένη κατανάλωση φυσικών πόρων αλλά και προϊόντων, ο σεβασμός των ανθρώπινων αναγκών, η αξιοποίηση της φυσικής ομορφιάς με την διατήρηση των αυθεντικών πάντοτε στοιχείων. Με την χρήση αλλά και την διασύνδεση αυτών των παραγόντων, η Αειφόρος ανάπτυξη μπορεί να αποτελέσει έναν μοχλό κερδοφορίας για τις επιχειρήσεις και το κράτος. Επομένως για να αναπτυχθούν αυτές οι θετικές οικονομικές, κοινωνικές αλλά και περιβαλλοντικές επιδράσεις πρέπει να εφαρμόζονται με τις ανάλογες αρχές της αειφορίας. Λογικό είναι βέβαια σε μια κοινωνία να υπάρχουν αντικρουόμενα συμφέροντα (ποιές επιρροές δηλαδή από αυτές που αναφέρθηκαν βάζουν σε πρωταρχική σειρά), να προσπαθούν οι πολίτες και το κράτος να τις ενσωματώσουν σε έναν κοινό στόχο και να συμβιβάζονται με αυτό. (έκθεση Brundland, oikologos.gr)

Κεφάλαιο Τέταρτο:

Κλίμακα Επενδύσεων

Οι περισσότεροι τουριστικοί προορισμοί προσέλκυσαν ένα ευρύ πλήθος τουριστών σε μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες και αυτό γίνεται με τα all inclusive πακέτα. Οι μεγάλες ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις δεν βοηθούν ιδιαίτερα στην οικονομική ανάπτυξη κάθε τουριστικής περιοχής καθώς το μεγαλύτερο πλήθος του προσωπικού που απασχολούνται από τις επιχειρήσεις δεν είναι ντόπιοι κάτοικοι, τα προϊόντα κατανάλωσης των ξενοδοχείων δεν προμηθεύονται από τα καταστήματα της περιοχής με αποτέλεσμα να μην υπάρχει διασύνδεση με την τοπική παραγωγή. Σε αντίθεση βέβαια με τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που προμηθεύονται τα προϊόντα τους από τους ντόπιους παραγωγούς αλλά και την ενασχόληση του ντόπιου πληθυσμού στην εκάστοτε επιχείρηση.

Τέλος εφόσον τα πακέτα είναι all inclusive αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι τουρίστες να μην ξοδεύουν χρήματα έξω από την ξενοδοχειακή μονάδα που τους φιλοξενεί, συνεπώς ο τουριστικός προορισμός να έχει μεγάλες αφίξεις αλλά χωρίς ιδιαίτερη οικονομική ενίσχυση. Έτσι καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι όσο πιο μικρή είναι μια τουριστική επιχείρηση τόσο πιο πολύ βοηθάει στην κοινωνία, την οικονομία αλλά και βέβαια είναι περισσότερο φιλική προς το περιβάλλον, προκαλώντας δηλαδή λιγότερες αρνητικές επιπτώσεις και αυξάνονται οι θετικές επιρροές προς την αειφόρο ανάπτυξη. Επίσης έχει παρατηρηθεί πως ο εναλλακτικός τουρισμός ενισχύει πολύ τις περιοχές στις οποίες επικρατεί υπανάπτυξη, λόγω του αρκετοί κάτοικοι έχουν αφήσει την μόνιμη κατοικία τους κυρίως για οικονομικούς λόγους καθώς το διάστημα αυτό που διανύουμε είναι δύσκολο ενόψει της οικονομικής κρίσης που περνάει η χώρα μας, με αποτέλεσμα αρκετοί κυρίως νέοι άνθρωποι να εγκαταλείπουν τα μέρη που μεγάλωσαν αναζητώντας ευκαιρίες για δουλειά, και ένα «καλύτερο μέλλον» σε άλλους τόπους και σε άλλες χώρες.

Η ερήμωση κατά μια έννοια αυτών των τόπων ενισχύεται με την δράση του εναλλακτικού τουρισμού, καθώς προσελκύει τουρίστες, δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας και συνεπώς μειώνεται το φαινόμενο της μετανάστευσης. Οι αρνητικές αλλά

και οι θετικές βέβαια επιδράσεις που προκαλούνται από την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού μπορούμε να πούμε πως καταμερίζονται «ισόποσα», με αποτέλεσμα να υπερτερούν οι θετικές επιρροές έναντι των αρνητικών και ο ντόπιος πληθυσμός να επωφελείται από την ανάπτυξη του. Μέσω του εναλλακτικού τουρισμού άλλωστε διασυνδέονται με επιτυχία ο τουριστικός τομέας με τους κλάδους της οικονομίας.

Τέλος έχουμε ανάπτυξη σε μικρή κλίμακα επενδύσεων καθώς τον κυρίαρχο ρόλο τον έχουν οι ντόπιοι κάτοικοι κάθε τουριστικής περιοχής που με αυτόν τον τρόπο μπορούν να ενσωματωθούν στον οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον της εκάστοτε περιοχής και αυτό οδηγεί προς την αειφόρο ανάπτυξη του κάθε τουριστικού τόπου.

Κεφάλαιο Πέμπτο:

Επιπτώσεις Εναλλακτικού Τουρισμού

Λογικό είναι εφόσον υπάρχουν διάφορες μορφές τουριστικής ανάπτυξης να διαδέχονται αναλογικά και τις ανάλογες επιπτώσεις συμπεριλαμβανομένου βέβαια και του εναλλακτικού τουρισμού. Εφόσον η ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού βασίζεται στην αύξηση της προσέλευσης των τουριστών σε διάφορους τουριστικούς προορισμούς, είναι αναμενόμενο να προκύπτουν επιδράσεις σε όλους τους τομείς που σχετίζονται με τον τουρισμό, συγκεκριμένα οι τομείς αυτοί είναι: η οικονομία, το περιβάλλον, η κοινωνία και ο πολιτισμός.

➤ **Οικονομικές Επιπτώσεις:**

Θετικές	Αρνητικές
Αύξηση εσόδων	Αύξηση εσόδων ανά τουριστική σεζόν
Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας	Αύξηση εξόδων για την διατήρηση και ανάπτυξη μονάδων στέγασης
Αύξηση Συναλλαγματικών εσόδων	Μη εξισορροπημένη ανάπτυξη
Ανάδειξη αρχαιολογικών, ιστορικών υποδομών και προστατευόμενων περιοχών	Κατάχρηση περισσότερων δαπανών για την δημιουργία νέων υποδομών αλλά και για την διατήρηση των ήδη υπαρχόντων

➤ **Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις:**

Θετικές	Αρνητικές
Διατήρηση και ανάπτυξη φυσικής ομορφιάς	Κατανάλωση υπερβολικής ενέργειας
Αναβάθμιση φυσικών πάρκων, μνημείων κτλ	Ηχορύπανση, ρύπανση από τα απόβλητα, αύξηση του φαινομένου του θερμοκηπίου
Αυξημένα κίνητρα (κυρίως για τους ντόπιους κατοίκους), να προστατεύουν το περιβάλλον και να διατηρούν την φυσική του ομορφιά	Ανάπτυξη φυσικών πόρων από την χρήση του τουρισμού οι οποίοι δεν είναι τόσο ήπιοι για το περιβάλλον

Ίδρυση τουριστικών εγκαταστάσεων για την αναβάθμιση του περιβάλλοντος	
---	--

➤ **Κοινωνικο-Πολιτιστικές Επιπτώσεις:**

Θετικές	Αρνητικές
Αυξημένο ενδιαφέρον των πολιτών για κοινωνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες	Αύξηση εγκληματικότητας
Αναβίωση εθίμων και ιστορίας κάθε τόπου	Ανταγωνισμός κατοίκων (κυρίως επιχειρηματιών για την προσέλκυση των τουριστών)
Εμπλουτισμός πολιτισμικής κουλτούρας	Επιρροές στα ήθη και έθιμα κάθε τόπου με εμπορικούς κυρίως σκοπούς

Οικονομικές Επιπτώσεις:

Ο εναλλακτικός τουρισμός αποτελεί αναμφίβολα έναν από τους πιο βασικούς παράγοντες ενίσχυσης της οικονομίας της Χώρας μας και συγκεκριμένα ενισχύει την αύξηση των Συναλλαγματικών εσόδων του κράτους, καθώς επίσης συντελεί καταλυτικό βοήθημα ενάντια στο πλήγμα της ανεργίας που μαστίζει έντονα την χώρα μας ειδικά το τελευταίο διάστημα. Αυτό επιτυγχάνεται με την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σε διάφορους παραγωγικούς κλάδους με αποτέλεσμα να έχουμε αύξηση των εισοδημάτων αλλά και να μειώνεται το φαινόμενο της μετανάστευσης λόγω έλλειψης εργασίας .

Αυτοί οι λόγοι οδήγησαν στην ανάπτυξη της οικονομίας της Χώρας δεδομένου ότι απορροφούνται στην εργασία άνθρωποι οι οποίοι κατανέμονται σε διάφορα στάδια μορφωτικού επιπέδου, καθώς το θετικό είναι πως δεν αποκλείονται οι κοινωνικές ομάδες των ανθρώπων που έχουν χαμηλό μορφωτικό επίπεδο εφόσον επενδύουν οι επιχειρηματίες αλλά και το κράτος σε αυτούς με την εκπαίδευση και τους προετοιμάζουν για το αντικείμενο που επρόκειτο να ασχοληθούν. Αυτό φέρει ως αποτέλεσμα να συνεισφέρουν και αυτοί με την εργασία τους στην ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού αλλά και φυσικά τους βοηθούν έτσι ώστε να εξασφαλίσουν το μέλλον τους μέσω της αμοιβής από την εργασία που προσφέρουν.

Το κόστος για την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στον εναλλακτικό τουρισμό δεν είναι ιδιαίτερα πολύ υψηλό, αντιθέτως τα έσοδα υπερτερούν έναντι των συγκεκριμένων πάγιων εξόδων. Καθώς επίσης εάν συγκριθεί με τις υπέρογκες επενδύσεις που γίνονται για την ενίσχυση και την δημιουργία ξενοδοχειακών μονάδων οι οποίες συγκαταλέγονται στον Μαζικό τουρισμό, η διαφορά είναι αισθητή. Αυτήν την διαφορά την παρατηρούμε σε μεγάλες ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις και συγκεκριμένα σε ξενοδοχεία πολλών αστέρων, όπου για να δημιουργηθούν και να συντηρηθούν απαιτείται μεγάλο ύψος επενδύσεων και προσφέροντας λιγότερες θέσεις εργασίας απ' ότι θα πρόσφεραν μικρές ξενοδοχειακές μονάδες εναλλακτικού τύπου. Βέβαια με την ανάλογη φορολογία που συνηθίζεται να υπάρχει στις παροχές και το προσωπικό είναι φανερό πως τα έσοδα του κράτους είναι αναμφισβήτητα αυξημένα.

Ο εναλλακτικός τουρισμός συμβάλλει σε μια στρατηγική ολοκληρωμένης οικονομικής ανάπτυξης καθώς αυξάνεται η παραγωγή παραδοσιακών προϊόντων και αυτό φέρει ως αποτέλεσμα στην ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας. Παρ' όλα αυτά στον Μαζικό Τουρισμό δεν ισχύει αυτό διότι τα προϊόντα τα οποία καταναλώνονται είναι εισαγωγής και όχι ντόπιας παραγωγής.

Στους εναλλακτικούς προορισμούς οι τουρίστες αναζητούν όπως έχουμε προαναφέρει την αυθεντικότητα, την φυσική ομορφιά, την καινοτομία κ.τ.λ., εκτός από όλα αυτά βέβαια όταν επισκέπτονται έναν τόπο προτιμούν να χρησιμοποιούν και να καταναλώνουν τα ντόπια προϊόντα και όχι τα εισαγόμενα, και αυτό βέβαια συμβαίνει επειδή θέλουν να έρθουν σε επαφή με την παράδοση κάθε κοινωνίας. Κατά συνέπεια αυτό συντελεί στην συσχέτιση διάφορων παραγωγικών κλάδων της οικονομίας, (όπως αυτός της κτηνοτροφίας, της γεωργίας, της βιοτεχνίας κ.τ.λ.) με αποτέλεσμα να έχουμε μείωση στην διαρροή του συναλλάγματος.

Πέρα βέβαια από τον περιορισμό της διαρροής του συναλλάγματος από την Χώρα μας, σημαντικό κέρδος παρατηρείται βέβαια και στους ντόπιους παραγωγούς οι οποίοι πουλούν τα προϊόντα τους στις εναλλακτικού τύπου επιχειρήσεις χωρίς την να μεσολαβούν μεσάζοντες. Φυσικά τα έσοδα του Κράτους αυξάνονται μέσω του εναλλακτικού τουρισμού όχι μόνο εξαιτίας των ξενοδοχείων και την πώληση των προϊόντων αλλά επωφελείται φυσικά και από τις μετακινήσεις των τουριστών, δηλαδή από το κόστος της μεταφοράς τους μέχρι να φτάσουν στον επιθυμητό τους προορισμό, καθώς το ανάλογο αντίτιμο το εισπράττει το κράτος με την μορφή των φόρων. Κάποιοι από τους βασικούς παράγοντες ενίσχυσης των εσόδων από τον εναλλακτικό τουρισμό είναι οι εξής:

- Φορολογία (σε φαγητά, εισιτήρια, κ.τ.λ.)
- Εισιτήρια εισόδου (σε αρχαιολογικούς χώρους, κ.τ.λ.)
- Πώληση διάφορων παραδοσιακών κυρίως προϊόντων
- Εισιτήρια μετακίνησης
- Πηγές ενέργειας (ηλεκτρισμός κ.τ.λ.)

Συνοψίζοντας τα όσα έχουν αναφερθεί για τις οικονομικές επιπτώσεις του εναλλακτικού τουρισμού αυτό που προκύπτει είναι πως από τον εναλλακτικό τουρισμό αυξάνονται τα έσοδα της τοπικής κοινωνίας αλλά μέσω αυτού ενισχύεται και η προστασία του περιβάλλοντος, της κοινωνίας και του πολιτισμού. Συγκεκριμένα με τα ανάλογα έσοδα δίνεται η δυνατότητα στο κράτος να εξασφαλίσει καλύτερη αστυνόμευση, ιατροφαρμακευτικών κέντρων, ενόψει των τουριστικών περιόδων αλλά και πέρα από αυτές, επιπλέον να προβεί σε συντήρηση των προστατευόμενων χώρων, στην ανάπτυξη της υπαίθρου, κ.τ.λ. Βέβαια το πιο σημαντικό είναι ότι ενισχύεται η καταπολέμηση του χρέους που έχει η Ελλάδα, και ειδικά το πλήγμα που έχει κυριεύσει την Χώρα μας.

Τέλος συνηθίζουμε να λέμε κάθε νόμισμα έχει πάντα δύο όψεις, επομένως δεν είναι δυνατόν να υπάρχουν μόνο θετικές επιδράσεις από τον εναλλακτικό τουρισμό, αλλά βέβαια επικρατούν και αρνητικές. Αρχικά αυτό που έχει παρατηρηθεί τα τελευταία χρόνια είναι η αύξηση της μετανάστευσης στην Χώρα μας λόγω του ότι κυρίως νέοι άνθρωποι προσπαθούν να φτιάξουν το μέλλον τους μακριά από την Χώρα και το μέρος που έχουν μεγαλώσει λόγω έλλειψης θέσεων εργασίας. Το αρνητικό στοιχείο μέσω του

εναλλακτικού τουρισμού είναι ότι αρκετές θέσεις εργασίας σε ξενοδοχειακές μονάδες είναι κατειλημμένες από αλλοδαπούς υπαλλήλους, και αυτό συμβαίνει διότι οι επιχειρηματίες προσπαθούν να μειώσουν τα έξοδα λειτουργίας της επιχείρησής τους, καθώς αυτή η ομάδα υπαλλήλων αμείβεται χαμηλότερα από τους ντόπιους κατοίκους εφόσον δεν τους ενδιαφέρει εάν ο εργοδότης θα καταβάλει τις ανάλογες ασφαλιστικές εισφορές στο κράτος, επομένως αυτό οδηγεί στην μείωση των εσόδων του κράτους. Ακόμα συχνό είναι και το φαινόμενο της φοροδιαφυγής που συμβάλλει έντονα στην μείωση των κρατικών εσόδων.

Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις:

Η σχέση μεταξύ του τουρισμού και περιβάλλοντος έχει πρωταρχική και ιδιαίτερη σημασία διότι το φυσικό περιβάλλον αποτελεί σημαντικό παράγοντα στην τουριστική ζήτηση και ειδικά στον εναλλακτικό τουρισμό, διότι η επαφή του τουρίστα με το φυσικό περιβάλλον αλλά και γενικά η ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού έχει ως γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος. Επομένως οι επιδράσεις που ασκούνται στο περιβάλλον από τον τουρισμό έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη του τουρισμού και αντίστροφα. Συγκεκριμένα στον εναλλακτικό τουρισμό το περιβάλλον είναι κατά κύριο λόγο ο παράγοντας που διαφοροποιεί τον εναλλακτικό από τον Μαζικό Τουρισμό, λόγω του ότι οι τουρίστες αναζητούν να επισκεφτούν μέρη και να έχουν άμεση επαφή με τον φυσικό πλούτο, που κυρίως αυτά τα μέρη βρίσκονται στην ύπαιθρο, καθώς οι ανθρώπινες δραστηριότητες δεν έχουν αλλοιώσει την αυθεντικότητα του τόπου όπως συνήθως παρατηρείται σε προορισμούς Μαζικού Τύπου.

Η φυσική ομορφιά των λιμνών, των δασικών εκτάσεων, των δρυμών, κ.τ.λ., είναι από τα μέρη που διατίθενται και κεντρίζουν το ενδιαφέρον των τουριστών να τα επισκεφτούν, βέβαια αυτό έρχεται κάπως σε αντιπαράθεση με την ιδεολογία του εναλλακτικού τουρισμού που είναι η προστασία αυτών των τοποθεσιών καθώς αρχίζουν οι ντόπιοι φορείς να επεμβαίνουν σε αυτό το κομμάτι με στόχο την ανάπτυξη του τουρισμού και συνάμα στην οικονομική ανάπτυξη του τόπου. Επομένως όταν η ανθρώπινη δραστηριότητα λαμβάνει μέρος στην φύση αυτό κατά συνέπεια συμβάλλει στην αλλοίωση της αυθεντικότητας και του «παρθένου» που αναζητάει ο ταξιδιώτης. Για παράδειγμα μπορούν να καταστρέψουν φυσικές δασικές εγκαταστάσεις

προκειμένου να δημιουργήσουν ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις, να ιδρύσουν κοντά σε θάλασσες και λίμνες κέντρα αναψυχής όπου αυτό φέρει στο πρόβλημα μόλυνσης των υδάτων και του εδάφους, δημιουργεί ηχορύπανση με αποτέλεσμα να ενοχλούνται τα ζώα της φύσης καθώς επίσης υπάρχουν και πολλά άλλα αρνητικά σημάδια που μένουν και καταστρέφουν την φύση όταν βέβαια εμπλέκεται η ανθρώπινη δραστηριότητα με το αίσθημα της απληστίας αλλά και προς όφελος του πλουτισμού. Επομένως πάντα πρέπει να υπάρχει ένα μέτρο σε αυτού του είδους της ενέργειας για να μην μετατραπεί ο εναλλακτικό τουρισμός σε Μαζικό.

Μια από τις σημαντικότερες επιπτώσεις αυτών των ενεργειών είναι η ερημοποίηση που προκαλείται στις περιοχές αυτές και συγκεκριμένα υποβαθμίζεται η γη, τροποποιείται το κλίμα, χάνεται ο φυσικός πλούτος κ.τ.λ. Για να οδηγηθεί μια περιοχή στην ερημοποίηση απαιτείται μικρό χρονικό διάστημα για να αναγεννηθεί όμως χρειάζεται πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα. Βέβαια για να αποτραπεί η ερημοποίηση αυτών των περιοχών μπορούν να εφαρμοστούν τα εξής:

1. Προστασία απειλούμενων περιοχών
2. Εμπλοκή ντόπιων φορέων αρχικά υπέρ της προστασίας του περιβάλλοντος και μετά υπέρ της οικονομικής άνθησης
3. Αναζωογόνηση των περιοχών που έχουν υποστεί ερημοποίηση με εντατικές δραστηριότητες όπως είναι η αναδάσωση κτλ.
4. Ενημέρωση / ευαισθητοποίηση για τα μελλοντικά προβλήματα που μπορεί να προκαλέσει η ερημοποίηση των τόπων τους κ.τ.λ

Ένα επιπλέον πρόβλημα που μαστίζει ολόκληρη την γη και όχι μόνο τους τουριστικούς προορισμούς είναι το φαινόμενο του θερμοκηπίου. Συγκεκριμένα υπάρχουν έντονες κλιματικές αλλαγές στον πλανήτη όπου πλέον οι τέσσερις εποχές έχουν διαφοροποιηθεί, με την αύξηση της θερμοκρασίας, τα ακραία καιρικά φαινόμενα (και ειδικά φέτος έχει παρατηρηθεί έντονα σε πολλές χώρες), η αύξηση της στάθμης της θάλασσας κ.τ.λ. Το φαινόμενο του θερμοκηπίου πέρα από το πρόβλημα που δημιουργεί στην επιβίωση του πλανήτη, επόμενο είναι να έχει αρνητικό αντίκτυπο και στον τουρισμό, φυσικά ο τουρισμός συμβάλλει στην μεγιστοποίηση του συγκεκριμένου

φαινομένου και αυτό υφίσταται για παράδειγμα με την εκπομπή αερίων που δημιουργούνται από τα μέσα μαζικής μεταφοράς που χρησιμοποιούν οι τουρίστες για να μετακινηθούν. Το καυσαέριο από τα μέσα μαζικής μεταφοράς πέρα από τα προβλήματα που αναφέραμε προκαλεί επίσης επιπτώσεις στην χλωρίδα και την πανίδα.

Για όλους αυτούς τους λόγους καλό θα ήταν να περάσει στην νοοτροπία των κατοίκων αλλά και των τουριστών η συχνή χρήση των μέσων μαζικής μεταφοράς, τα οποία είναι φιλικά προς το περιβάλλον, π.χ. μετρό, λεωφορεία, ηλεκτρικός κτλ. Αυτοί οι παράγοντες επηρεάζουν τον τουρισμό περισσότερο από κάθε άλλο τομέα, διότι κλονίζονται ταυτόχρονα και οι προτιμήσεις των τουριστών όσο αφορά τους προορισμούς που επισκέπτονται.

Πέρα από το φαινόμενο του θερμοκηπίου άλλος ένας παράγοντας που επηρεάζει το περιβάλλον μέσω του τουρισμού είναι οι αποδράσεις των τουριστών στην φύση (π.χ. πεζοπορία), κάτι το οποίο υποβαθμίζει όλο το οικοσύστημα εξαιτίας της ηχορύπανσης που προκαλείται, την καταστροφή των φυτών που δημιουργείται από το πέρασμα τους, την ενόχληση των ζώων από την παρουσία τους και την μόλυνση του εδάφους από «σκουπίδια» που πιθανόν αφήνουν πίσω τους. Επιπλέον η κατανάλωση υπερβολικής ποσότητας φυσικών πόρων μπορεί να προκαλέσει μεγάλη φθορά στην εκάστοτε περιοχή, καθώς η ανάπτυξη του τουρισμού δημιουργεί σημαντικά προβλήματα στα οικοσυστήματα των περιοχών. Όπως έχει παρατηρηθεί έντονα να γίνεται σε περιοχές που λαμβάνει μέρος ο Μαζικός Τουρισμός είναι αυξημένη η κατάχρηση του νερού και της ενέργειας εξαιτίας των απαιτήσεων και των αναγκών των τουριστών για θερμότητα, ηλεκτρικό ρεύμα, νερό και πολλά άλλα. Στον εναλλακτικό τουρισμό βέβαια η κατάχρηση των φυσικών πόρων είναι σε φυσιολογικά πλαίσια διότι γίνεται κατάχρηση εναλλακτικών μορφών ενέργειας όπως είναι η αιολική και η ηλιακή. Ακόμα πέρα από την χρήση αυτών των εναλλακτικών μορφών ενέργειας ένα ακόμα σημαντικό αλλά και πολύ θετικό στοιχείο είναι η βιολογική καλλιέργεια της γης, συγκεκριμένα το τελευταίο καιρό έχει αρχίσει η παραγωγή των βιολογικών προϊόντων που αυτό σημαίνει μείωση της χρήσης χημικών συστατικών, με αποτέλεσμα να περιορίζεται η μόλυνση του εδάφους, των υδάτων αλλά και να συμβάλλει στην ασφαλέστερη επιλογή τροφίμων προς κατανάλωση.

Η ανάπτυξη των τουριστικών προορισμών επωφελείται και από τις επενδύσεις που παρέχονται από το κράτος για την δημιουργία αλλά και την καλύτερη αξιοποίηση των υπηρεσιών που παρέχονται στους τουρίστες, βέβαια δεν επωφελούνται μόνο οι

τουρίστες από αυτές τις κινήσεις αυτές αλλά και οι ντόπιοι κάτοικοι, καθώς βελτιστοποιείται η ποιότητα ζωής τους όπου αυτό γίνεται με την ενίσχυση της αστυνόμευσης, την βελτίωση και ενίσχυση ιατρικών κέντρων, την συντήρηση αρχαιολογιών και ιστορικών χώρων. Δεδομένου βεβαία πως ο εναλλακτικός τουρισμός λειτουργεί με πρότυπα φιλικά προς το περιβάλλον ακόμα όμως δημιουργεί την ανάγκη ίδρυσης υποδομών, που θα συμβαδίζουν με τις αρχές της αειφορίας.

Κοινωνικο – Πολιτιστικές Επιπτώσεις:

Ο εναλλακτικός τουρισμός συμβάλει κατά πολύ στην ανταλλαγή ιδεολογιών, νοοτροπιών, διασύνδεσης των πολιτισμών και προώθηση των προτύπων διαβίωσης μεταξύ των ντόπιων κατοίκων και των τουριστών. Και αυτή η διασύνδεση επιτυγχάνεται όταν:

- Συμμετέχουν και οι δύο πλευρές σε κοινές δραστηριότητες
- Όταν ανταλλάζουν πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο ζωής, τα ήθη και έθιμα τους
- Με την παραγωγή και κατανάλωση ντόπιων προϊόντων, και την παραμονή των τουριστών σε παραδοσιακές μονάδες εστίασης

Αυτό που παρατηρείται πιο συχνά είναι η επαφή των τουριστών με ήθη και έθιμα του τόπου που επισκέπτονται, καθώς η επιθυμία τους είναι να εναρμονιστούν με το περιβάλλον που επισκέπτονται, να αναβιώσουν τα έθιμα του πολιτισμού καθώς και να προσπαθούν να εξοικειωθούν με την γλώσσα που μιλούν οι κάτοικοι που τους «φιλοξενούν». Βέβαια αυτού του είδους η συναναστροφή των τουριστών με τους ντόπιους κατοίκους μπορεί να φέρει κάποια ρήξη στην μεταξύ τους σχέση, λόγω της διαφορετικότητας των πολιτισμών. Είναι αξιοσημείωτο να προσθέσουμε πως η ανάπτυξη του τουρισμού βοηθάει στην καταπολέμηση της ανεργίας όπως έχουμε προαναφέρει αφού δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας, από την άλλη βέβαια έχει παρατηρηθεί πως πολλοί από τους ντόπιους κατοίκους σταματούν να ασχολούνται με την ήδη υπάρχων εργασία τους και να απορροφούνται από εργασίες που έχουν σχέση με τον τουριστικό τομέα.

Τα τελευταία χρόνια η ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού έχει «επιτρέψει» στις γυναίκες κυρίως σε χωριά της υπαίθρου να μουν στον χώρο εργασίας δυναμικά, έχοντας την δύναμη και την θέληση να δημιουργήσουν δικές τους επιχειρήσεις με αφορμή την ανάπτυξη του τουρισμού στον τόπο τους.

Εκτός από τις θετικές επιρροές που ασκεί ο τουρισμός στην κοινωνία και τον πολιτισμό, δεν θα μπορούσαμε να μην αναφέρουμε τον κίνδυνο που υπάρχει για την εμπορευματοποίηση των ανθρωπίνων σχέσεων και αυτό διότι οι ντόπιοι κάτοικοι προκειμένου να προσελκύσουν περισσότερους τουρίστες στον τόπο τους είναι πιο ευάλωτοι στο να υιοθετήσουν ξενόφερτα πρότυπα και ιδιοσυγκρασίες, με αποτέλεσμα να χάνεται το παραδοσιακό και αυθεντικό τους στοιχείο και εφόσον οι τουρίστες είναι οι επιρροές τους για τα νέα χαρακτηριστικά που εναρμονίζουν στην καθημερινότητα τους.

Φυσικά είναι πολύ σημαντική η αναπαλαίωση πολλών κτιρίων που έγινε με αφορμή την ανάπτυξη του τουρισμού είτε αυτά είναι για στέγαση, είτε είναι ιστορικοί και αρχαιολογικοί χώροι καθώς εάν δεν υπήρχε αυτού του είδους η ανάπτυξη πολύ πιθανόν να έμεναν αναξιοποίητα και εγκαταλελειμμένα. Επιπλέον η αναβίωση των εθίμων και των παραδοσιακών εκδηλώσεων γίνεται με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε οι εναλλακτικοί τουρίστες να συμμετέχουν και να βιώνουν στην πράξη το θέαμα που τους προσφέρουν οι ντόπιοι κάτοικοι. Αυτή η τουριστική «επανάσταση» συμβάλει στην οικονομική άνθηση των πολιτιστικών δραστηριοτήτων με αποτέλεσμα να δημιουργείται η ανάγκη για την διατήρηση της φυσικής και πολιτισμικής μας κληρονομιάς, σε αντίθεση βέβαια με τον Μαζικό Τουρισμό που οι πολιτιστικές δραστηριότητες δεν έχουν σημαντικό ρόλο. Φυσικά λόγω της εμπορευματοποίησης υπάρχει το φαινόμενο της αναδιαμόρφωσης των πολιτιστικών εκδηλώσεων και αυτό συμβαίνει διότι οι ντόπιοι κάτοικοι επιθυμούν να προσελκύσουν περισσότερους τουρίστες με σκοπό την οικονομική άνθηση του τόπου τους.

Τέλος θα μπορούσαμε να πούμε πως είναι αισθητή η ανάπτυξη στην τοπική κοινωνία καθώς προωθείται η πώληση παραδοσιακών προϊόντων, κάτι από την άλλη που θα μπορούσε να μεγιστοποιήσει τον κίνδυνο της εμπορευματοποίησης καθώς το βάρος πέφτει με την αύξηση των πωλήσεων πρώτα στο κέρδος και μετά στην διατήρηση της παράδοσης του τόπου.

Είναι φανερό βέβαια από όσα έχουμε αναφέρει έως τώρα ότι ο εναλλακτικός τουρισμός έχει περισσότερες θετικές επιπτώσεις απ' ό τι έχει ο Μαζικός Τουρισμός. Στον εναλλακτικό τουρισμό το ποσοστό των τουριστών που επισκέπτεται έναν τόπο δεν είναι τόσο μεγάλο με αποτέλεσμα οι αρνητικές συνέπειες να μην έχουν μεγάλο εύρος, αυτό βέβαια δεν σημαίνει πως δεν προκαλεί βλαπτικές επιδράσεις σε κάποιους τομείς. Το βασικό στοιχείο του εναλλακτικού τουρισμού είναι ότι απευθύνεται σε περιοχές που σχετίζονται με την φύση, το περιβάλλον, τον τρόπο ζωής κτλ, και για αυτόν τον λόγο οι επενδύσεις που πραγματοποιούνται για την ανάπτυξη του πρέπει να είναι φιλικές προς όλους τους τομείς. (πηγή επιπτώσεων εναλλακτικού τουρισμού: Γνώμη Πρωτοβουλίας της Ο.Κ.Ε. με θέμα « Τουρισμός και Περιβάλλον»)

Κεφάλαιο Έκτο:

Κρατική Παρέμβαση και Ευρωπαϊκή Ένωση

Η επιλογή των τουριστών για την επίσκεψη τους σε έναν τουριστικό προορισμό είναι η φυσική ομορφιά που περιλαμβάνει τις θάλασσες, τα δάση, τους αρχαιολογικούς και ιστορικούς χώρους, τον ήλιο κτλ, όλοι αυτοί οι παράγοντες πρέπει να συνυπάρχουν σε ένα μέρος έτσι ώστε να επιτευχθεί η ανάπτυξη του μέσω του εναλλακτικού τουρισμού, παρ' όλα αυτά δεν αρκούν διότι είναι απαραίτητη η συμμετοχή των κρατικών φορέων με τις ανάλογες ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις που πρέπει να κάνουν έτσι ώστε να βοηθήσουν στην ανάπτυξη του τόπου.

Συγκεκριμένα οι περιοχές που χρειάζονται αυτού του είδους τις επενδύσεις είναι περιοχές στην ύπαιθρο ,καθώς στερούνται τις βασικές υποδομές όπου είναι άκρως απαραίτητες για την συμμετοχή τους στον εναλλακτικό τουρισμό. Οι υποδομές αυτές αφορούν συνήθως το οδικό δίκτυο, τις ιατρικές περιθάλψεις, την ηλεκτροδότηση και πολλά άλλα, για αυτόν τον λόγο είναι πάρα πολύ σημαντική η κρατική παρέμβαση διότι πρέπει να δημιουργήσει τα απαραίτητα κίνητρα στους ντόπιους κατοίκους να

αξιοποιήσει αλλά και ταυτόχρονα να επωφεληθεί από την δημιουργία υποδομών που αναπτύσσονται μέσα από τις κρατικές επενδύσεις.

6.1 Η Συμβολή του Κράτους στον Εναλλακτικό Τουρισμό

Όταν η Ελλάδα εντάχθηκε στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ), άρχισαν να δημιουργούνται μέτρα που θα βοηθούσαν την ανάπτυξη της υπαίθρου μέσω κυρίως του τουρισμού και αναπτύχθηκαν τα κίνητρα που δημιουργήθηκαν στις μικρές επιχειρήσεις για επενδύσεις. Συγκεκριμένα τα μέτρα αυτά αφορούν:

- Φορολογική ελάφρυνση
- Επιχορηγήσεις
- Επιδότησεις χρηματοδοτικής μίσθωσης κ.τ.λ.

Οι επενδύσεις που γίνονται στον εναλλακτικό τουρισμό αφορούν τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές της υπαίθρου και τις επιχειρήσεις μικρής έκτασης κέντρων στέγασης και τοπικές επιχειρήσεις παραγωγής παραδοσιακών προϊόντων. Οι εν λόγω επιχειρήσεις είναι μικρές με αποτέλεσμα η επιβίωση τους στην «αγορά» να είναι δύσκολη κυρίως λόγω έλλειψης χρηματοδότησης αυτό βέβαια που μπορεί να τις βοηθήσει είναι κατά κύριο λόγο η συμβολή του κράτους με την μορφή των επενδύσεων, αλλά βέβαια και πέρα από αυτό οι ίδιες επιχειρήσεις πρέπει να εκσυγχρονίζονται, να ενημερώνονται αυτοί που τις διοικούν να μην χάνουν τα παραδοσιακά τους στοιχεία και την ταυτότητα τους.

6.2 Η Συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει συμβάλει στην ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού και αυτό το έχει πετύχει σύμφωνα με τις εξής διαδικασίες:

- **Με τα Περιφερειακά Μεσογειακά Προγράμματα (Π.Ε.Π.)**

Τα περιφερειακά Μεσογειακά Προγράμματα (Π.Ε.Π.) είναι προγράμματα που έχουν δημιουργηθεί αλλά και εφαρμοστεί έτσι ώστε να επιτευχθεί ο αγροτουρισμός, και η ανάπτυξη μη αστικών περιοχών. Οι επενδύσεις που γίνονται μέσω αυτού του προγράμματος αφορούν δήμους και κοινότητες, αγροτικούς συνεταιρισμούς, παραγωγούς, αγρότες κ.τ.λ. η έγκριση βέβαια των επενδύσεων γίνεται για την δημιουργία ξενοδοχειακών μονάδων, κέντρων εστίασης και αναψυχής, για την συντήρηση ιστορικών και αρχαιολογικών χώρων, για την παραγωγή παραδοσιακών προϊόντων κ.τ.λ.

Τα Π.Ε.Π. που υπάρχουν στην Ελλάδα είναι ένα σε κάθε περιφέρεια. Βέβαια έως τώρα δεν έχουν αποδώσει απόλυτα αυτού του είδους τα προγράμματα και αυτό διότι υπάρχει κάποια καθυστέρηση όσο αφορά τα σχέδια που πρέπει να εφαρμοστούν σε κάθε περιφέρει. Βέβαια με το τελευταίο πρόγραμμα (Π.Ε.Π) που μπήκε σε εφαρμογή είχε ως στόχο να ξεπεραστούν τα προβλήματα που είχαν αφήσει στο πέρασμα τους τα προηγούμενα Π.Ε.Π. έχοντας ως στόχο την ανάπτυξη της υπαίθρου, την εξέλιξη του τουριστικού προϊόντος και την ανάδειξη του εναλλακτικού τουρισμού.

- **Κοινοτική Πρωτοβουλία Interreg :**

Η κοινοτική Πρωτοβουλία Interreg συμβάλει στην σχέση – συνεργασία μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αυτό επιτυγχάνεται με την ανάπτυξη των αγροτικών αλλά και νησιωτικών περιοχών, καθώς και με την ανάπτυξη του αλιευτικού τουρισμού. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα δημιουργεί τις κατάλληλες υποδομές που οδηγούν προς την αειφόρο ανάπτυξη και την ανάδειξη του εναλλακτικού τουρισμού ως μια νέα ήπια μορφή τουρισμού φιλική προς το περιβάλλον και τον άνθρωπο.

- **Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα Μ.Ο.Π.**

Τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (Μ.Ο.Π) είναι από τα πρώτα προγράμματα που εφαρμόστηκαν έτσι ώστε να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας, να αυξηθούν τα εισοδήματα και να αναπτυχθούν απομονωμένες περιοχές της υπαίθρου.

- **Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader**

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader είναι από τα πιο σημαντικά μέτρα που μπήκαν σε εφαρμογή, καθώς έχουν ως στόχο την ανάπτυξη ορεινών περιοχών, τον περιορισμό της μετανάστευσης, την οικονομική ανάπτυξη αγροτικών περιοχών. Αυτά επιτυγχάνονται λόγω του ότι είναι η απαραίτητη η συμβολή των ντόπιων κατοίκων με αποτέλεσμα να δημιουργούνται συνεχώς κίνητρα στους ντόπιους πολίτες που αποβλέπουν στην ανάπτυξη του τόπου τους. Στο παρακάτω σχήμα που απεικονίζονται οι οχτώ δραστηριότητες που σχετίζονται στο πρόγραμμα εφαρμογής leader:

- **Κοινοτικό Πλαίσιο (Κ.Π.Σ)**

Το Κοινοτικό Πλαίσιο (Κ.Π.Σ.) έχει ως στόχο την εμβάθυνση της ενσωμάτωσης της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αξιοποιώντας κατάλληλα τους πολίτες της χώρας μας με το να τους παρέχει περισσότερες θέσεις εργασίας αλλά και να αυξηθεί η παραγωγική δραστηριότητα. Ένα από τα σημαντικότερα επιτεύγματα του Κοινοτικού Πλαισίου είναι η ίδρυση του προγράμματος ΕΣΠΑ. Το ΕΣΠΑ έχει σημαντικό ρόλο

στην Ελλάδα καθώς η συμβολή των Ταμείων έχει δώσει μεγάλη «ανάσα» στο κράτος τις επιχειρήσεις αλλά και στους πολίτες.

Τα πέντε αυτά χρηματοδοτικά προγράμματα όπου έχει θεσπίσει η Ευρωπαϊκή Ένωση για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού έχουν παίξει σημαντικό ρόλο στην πορεία της αναβάθμισης του εναλλακτικού τουρισμού. Κατά κύριο λόγο όσοι ασχολούνται με τον τουριστικό κλάδο πρέπει να έχουν μια συνεχή ενημέρωση για το ποιές χρηματοδοτήσεις υπάρχουν και πως θα τις εκμεταλλευτούν με τον βέλτιστο τρόπο.

Στην Χώρα μας θα εξυπηρετούσε αλλά και θα έλυne και αρκετά προβλήματα εάν υπήρχε κάποιος κεντρικός φορέας που θα συντόνιζε τις επιχειρήσεις εναλλακτικής μορφής, με την παροχή πληροφόρησης καθώς και την ελεγχόμενη προβολή τους. (πηγή κεφαλαίου Κρατική παρέμβαση και Ευρωπαϊκή Ένωση : leftlab.gr, ΕΣΠΑ, ΕΟΤ, Γεωργιάδης κ. συν2002, Ανδρουλάκης και Καρακάσσης 2006)

Κεφάλαιο Έβδομο:

Οικονομική κρίση και τουρισμός

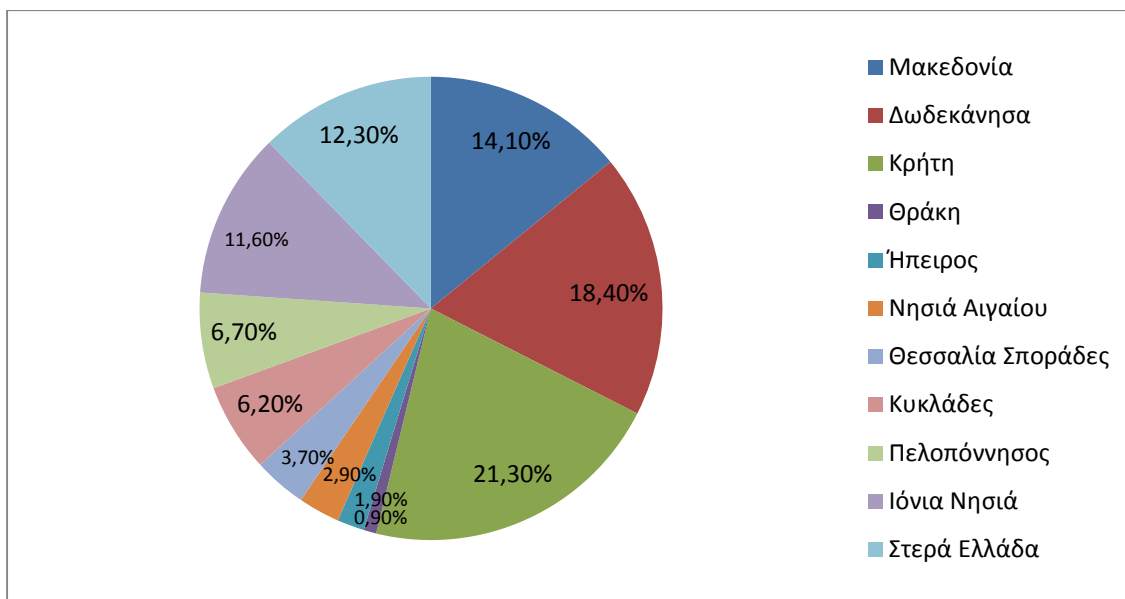
Όπως έχουμε προαναφέρει στις προηγούμενες ενότητες της εκπόνησης της εργασίας, η διεθνής οικονομική κρίση που πλήττει την Ελλάδα τα τελευταία χρόνια έχει επηρεάσει έντονα όλους τους κλάδους της χώρας μας και πόσο μάλλον τον τουρισμό όπου οι επιπτώσεις της πλέον έχουν γίνει εμφανής. Συγκεκριμένα μέχρι το 2012 οι κρατήσεις των ξενοδοχειακών μονάδων μειώθηκαν αισθητά, αλλά και η αγορά αεροπορικών εισιτηρίων θα μπορούσαμε να πούμε πως πάγωσε.

Βέβαια η οικονομική κρίση παρόλο που επηρέασε αρνητικά την αύξηση των κρατήσεων αλλά και την ενίσχυση των εσόδων του κράτους, συντέλεσε πάραυτα στην ενίσχυση του τουρισμού σε κοντινούς προορισμούς σε σχέση με τόπο διαμονής των τουριστών με αποτέλεσμα να ενισχυθεί ο εσωτερικός τουρισμός των πόλεων και να επιφέρει την οικονομική ενίσχυση τους.

Η οικονομική κρίση η οποία ξεκίνησε από το 2007 πέρα από την αύξηση του εσωτερικού τουρισμού γενικά και στο μεγαλύτερο επηρεάστηκε αρνητικά, καθώς μειώθηκαν οι θέσεις εργασίας στις ξενοδοχειακές μονάδες αλλά και στους λοιπούς κλάδους που σχετίζονται με τον τουρισμό, λόγω του ότι μειώθηκαν οι αφίξεις και συνεπώς οι εισπράξεις του κράτους. Για παράδειγμα το έτος 2009-2010 παρατηρήθηκε μείωση των αφίξεων των τουριστών κατά 30% περίπου. Η τρέχουσα οικονομική συγκυρία που διανύουμε θυμίζει κατά πολύ την οικονομική κρίση που «εξόντωσε» την χώρα μας το 1990.

Από την άλλη πλευρά βέβαια από το τέλος του 2012 έως και σήμερα υπάρχει μια αισιόδοξη προοπτική για την ανάπτυξη του τουρισμού. Αυτό είναι εμφανές διότι για την χρονιά του 2013 υπήρχε έντονη κινητικότητα των τουριστών σε πολλά μέρη της χώρας μας και όχι μόνο την περίοδο του καλοκαιριού που θεωρείται και ως η «δημοφιλέστερη» σεζόν της χώρας επειδή καλύπτει τα «3s». Φυσικά σημαντικό ρόλο στην αναγέννηση της τουριστικής ανάπτυξης έχουν τα πέντε χρηματοδοτικά προγράμματα που εφαρμόστηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και το σωστό marketing που χρησιμοποίησε η χώρα μας, όπως ήταν κάποια διαφημιστικά spots, αλλά και βίντεο με μικρού μήκους ταινίες που απεικονίζουν διάφορα μέρη της Ελλάδας δίνοντας αρκετούς λόγους που πρέπει κάποιος να επισκεφτεί την χώρα μας, όπως για παράδειγμα κάτι ανάλογο παρουσιάστηκε για την Κρήτη και είχε μεγάλη απήχηση στο εξωτερικό. Σύμφωνα με την Σ.Ε.Τ.Ε παρουσιάζεται παρακάτω ένα διάγραμμα που απεικονίζει τις προτιμήσεις των τουριστών για την διαμονή τους στην Ελλάδα αλλά και ένας συγκριτικός πίνακας που δείχνει την πορεία του τουρισμού από το 2010 έως το 2012

Προτιμήσεις Επισκεψιμότητας Τουριστών για το έτος 2012:

(Πηγή: ΣΕΤΕ βασικά μεγέθη του ελληνικού τουρισμού 2012)

Στατιστικά Στοιχεία Ταξιδιωτικής Κίνησης 2010-2012:

	2012	2011	2010
ΤΑΞΙΔΙΩΤΕΣ (περ. Εκδρομείς)			
Αφίξεις	3.872.292	3.881.241	3.745.261
Αναχωρήσεις	3.883.996	3.876.548	3.731.684
ΑΦΙΞΕΙΣ ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ			
• ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ	...	2.625.914	2.450.433
ΗΜΕΡΗΣΙΟΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ	...	233.686	277.435
Συμμετέχοντες σε κρουαζιέρα (& Διερχόμενοι από τα λιμάνια)	162.899	216.396	271.666
Ημερήσιοι τουρίστες	...	17.290	5.769

Διερχόμενοι μέσω Κύπρου από την κρίση στο Λίβανο
ΠΕΡΙΗΓΗΤΕΣ (ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ)	2.464.908 ¹	2.392.228	2.172.998
• ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΚΥΠΡΟΥ	1.194.053 ¹	1.208.899	1.246.378
• ΆΛΛΟΙ ΤΑΞΙΔΙΩΤΕΣ (Μετανάστες, Προσωρινοί Εργάτες κ.λ.π.)	...	46.428	48.449
Σημ. (1): Τα στοιχεία για το μήνα Μάρτιο 2012 βασίζονται σε εκτιμήσεις.			
<i>(Τελευταία Ενημέρωση 24/01/2013)</i>			

(πηγή:Σ.Ε.Τ.Ε.)

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ 2005-2013

	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ 2005-2013								
Χώρα Προέλευσης	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013

Χώρες ΕΕ	8451,2	8921	8718,4	8590,8	7712,3	6704,1	7093,6	6561,4	7180,3
	5.576,30	5.900	5.520	5.599	5.066	4.534	4.962	4.316	4.831
Euro area countries									
ΓΑΛΛΙΑ	617,3	573,9	718,2	778,3	732,3	641,2	839,6	763,9	905,5
ΙΣΠΑΝΙΑ	121,50	143,3	110,7	115,7	109,5	100,1	134,9	111,2	69,5
ΙΤΑΛΙΑ	846,00	867,6	872,7	823,8	629,4	541,5	626,9	543,1	600,4

Οι τουριστικές εισπράξεις δημοσιοποιούνται συνήθως ένα χρόνο μετά από την τρέχουσα χρονική περίοδο που εξετάζουμε. Το 2011 για παράδειγμα είχαμε σημαντική αύξηση των εισπράξεων καθώς ξεπέρασαν το 1 τρις δολ. Σε σύγκριση με το 2012 η αύξηση αναλογικά ανήλθε σε 12.3% , και αυτό είχε ως αποτέλεσμα το μεγαλύτερο ποσοστό των Χωρών (περίπου το 83% δηλαδή) να αυξήσουν τις τουριστικές εισπράξεις τους.

Η πιο αισθητή διαφορά σημειώθηκε στις Χώρες της Νοτιανατολικής Ασίας με άνοδο 21.6%, σε 13.5% οι Ευρωπαϊκές Χώρες και σε 9.5% στην Ελλάδα. Βέβαια είναι πολύ σημαντικό και ελπιδοφόρο ταυτόχρονα που ο τουρισμός διατηρήθηκε σε ικανοποιητικά επίπεδα ενόψει της οικονομικής κρίσης που διανύουμε τα τελευταία χρόνια.

Τουριστικές Εισπράξεις ανά Περιοχή			
Περιοχές	2009	2010	2011
Κόσμος	411,5	409.5	464.6
Βόρεια Ευρώπη	58.6	61.7	69.8
Δυτική Ευρώπη	144.2	142.4	161.6
Κεντρική & Ανατολική Ευρώπη	47.4	48.1	56.3
Νότια & Μεσογ. Ευρώπη	161.3	157.4	176.9
Ασία και Ειρηνικός	203.2	255.6	299.7

Αμερική	165.9	180.7	198.3
Αφρική	28.6	30.5	32.7
Μέση Ανατολή	42.0	52.2	46.6

(Πίνακας Τουριστικών Εισπράξεων ανά Χώρα για τα έτη 2009-2011, πηγή: ΣΕΤΕ οικονομικά στοιχεία 2012, UNWTO, Βαρόμετρο 11, Ιανουάριος 2013)

Το 2011 την Πρώτη θέση των Τουριστικών πληρωμών είχε για ακόμα μια χρονιά η Κίνα καθώς αύξησε με πιο γρήγορους ρυθμούς την δαπάνη για τα ταξίδια στο εξωτερικό με άνοδο 42% όπου την διαδέχθηκε η Ρωσία που είναι στην έβδομη θέση με άνοδο 31%. Τις επόμενες θέσεις κατοχύρωσαν η ΗΠΑ με άνοδο 7%, το Ηνωμένο Βασίλειο με 5% και η Γερμανία με άνοδο 3%. Βέβαια πέρα από την άνοδο που παρουσιάστηκε σε αυτές τις Χώρες, δεν θα μπορούσε να μην υπάρχει και μείωση των αγορών στις Χώρες της Νότιας Ευρώπης και συγκεκριμένα στην Γαλλία υπήρξε μείωση περίπου 7%, στην Ιταλία 2%, στην Ισπανία κατά 4% και στην Ελλάδα κατά 18.5%.

Κατά το έτος 2014 οι αφίξεις αυξήθηκαν σε σχέση με το 2013 κατά 30,1% σύμφωνα με το ΣΕΤΕ, το πρώτο τετράμηνο είχαμε συγκεκριμένα επισκεψιμότητα 1.315.901 ταξιδιωτών σε σύγκριση με την περσινή χρονιά που ήταν 1.011.491 καθώς η αύξηση των αφίξεων τον Απρίλιο του 2014 μεταφράστηκε στο ποσοστό του 45%, και αυτό διότι η κίνηση που παρατηρήθηκε σε ορεινούς και θαλάσσιους προορισμούς ενισχύθηκε από το γεγονός ότι το Καθολικό και Ορθόδοξο Πάσχα συνέπεσε.

Μεταβολή αύξησης Αφίξεων σε Ελληνικά Νησιά κατά το έτος 2013-2014

	2013	2014	Μεταβολή Αφίξεων
Χανιά	45.015	77.123	71,3%
Ηράκλειο	86.820	111.418	28,3%
Ρόδος	53.880	64.138	19%
Σαντορίνη	2.808	3.956	141,8%

Σάμος	873	2.168	22,3%
--------------	------------	--------------	--------------

(Πηγή: ΣΕΤΕ αφίσξεις στην Ελλάδα 2013-2014, δημοσίευση οικονομικών στοιχείων από εφημερίδα «Τα Νέα», ΕΛΣΤΑΤ)

Κεφάλαιο Όγδοο:

Επίλογος – Συμπεράσματα

Η δράση της αειφορίας παρατηρείται σε όλα τα στάδια μιας παραγωγικής διαδικασίας από την σχεδίαση του εκάστοτε προϊόντος μέχρι την κατανάλωση του.

Ο τουρισμός αναμφισβήτητα είναι από τους σημαντικότερους πόρους της οικονομίας μιας χώρας διότι αυξάνονται τα έσοδα του κράτους, αυξάνονται τα εισοδήματα των πολιτών, δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας, αναπτύσσεται η παραγωγικότητα των αγροτικών κυρίως περιοχών κ.τ.λ.. Όλα αυτά φέρνουν ως αποτέλεσμα την μείωση κατανάλωσης εισαγόμενων προϊόντων, την μείωση επενδύσεων από ξένους επιχειρηματίες, τον επαναπατρισμό των εισοδημάτων σε ξένες χώρες κ.τ.λ.

Η ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού οδεύει παράλληλα με τις αρχές της αειφορίας διότι και ο εναλλακτικός τουρισμός και η αειφορία είναι φιλικές προς το περιβάλλον, την κοινωνία και την οικονομία, το μόνο που απομένει είναι η διασύνδεση τους διότι εάν εντοπιστούν επακριβώς τα προβλήματα του εναλλακτικού τουρισμού και η αδυναμία εφαρμογής των στόχων του , τότε μπορούν να αντιμετωπιστούν με την

εφαρμογή της αειφόρου ανάπτυξης με πρωταρχικό ρόλο σε όλα αυτά την συμμετοχή του ντόπιου πληθυσμού και της κοινωνίας.

8.1 Μοντέλα Ανάπτυξης Εναλλακτικού Τουρισμού

Η διατήρηση αλλά και η ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού φέρει μια σειρά από διαδικασίες οι οποίες από την μία δεν είναι εύκολο να πραγματοποιηθούν, από την άλλη όμως είναι βασικές προϋποθέσεις για την συνεχή ανάπτυξη του.

Συγκεκριμένα το αρχικό στάδιο έτσι ώστε ένα μέρος να προσελκύσει τους τουρίστες να το επισκεφτούν είναι η σωστή οργάνωση απαραίτητες υποδομές, η καθαριότητα, η φυσική ομορφιά, οι ενασχολήσεις με δραστηριότητες που θα τους επιτρέψουν να γνωρίσουν καλύτερα τον πολιτισμό που επισκέπτονται αλλά και να κατανοήσουν βέβαια την ιστορία που φέρει ο κάθε τόπος. Οι υποδομές όπως είναι τα μέσα μαζικής μεταφοράς, η καθαριότητα, η ηλεκτροδότηση, αστυνόμευση είναι βασικές παράμετροι καθώς σε όλα αυτά τα στοιχεία να εξασφαλίσουν την αίσθηση της ασφάλειας στους τουρίστες με αποτέλεσμα να είναι πιο εύκολη η επιλογή της επισκεψιμότητας τους. Πρέπει όμως να υπάρχουν και τα σωστά δομημένα καταλύματα εστίασης και αναψυχής, να διοργανώνονται διάφορες παραδοσιακές πολιτιστικές εκδηλώσεις κ.τ.λ. βέβαια όλα αυτά πρέπει να γίνονται με μέτρο έτσι ώστε να μην υπάρχει ο κίνδυνος της μετατροπής του εναλλακτικού τουρισμού σε Μαζικό Τουρισμό. Επιπλέον στον Μαζικό Τουρισμό έχει παρατηρηθεί όλα αυτά τα χρόνια πως η απορρόφηση των εργαζομένων από τις τουριστικές επιχειρήσεις δεν είχε ως κριτήριο τα άτομα που απασχολούνται να είναι άρτια εκπαιδευμένα με το αντικείμενο της εργασίας τους, παρόλα αυτά στον εναλλακτικό τουρισμό απορροφούνται πλέον άτομα με υψηλό μορφωτικό επίπεδο αλλά φυσικά και κατάλληλα εκπαιδευμένο έτσι ώστε να ανταπεξέρχεται με επαγγελματισμό και εμπειρία στις ανάγκες της επιχείρησης. Φυσικά δεν αρκεί αυτού του είδους την εκπαίδευση να την έχουν μόνο οι εργαζόμενοι των επιχειρήσεων αλλά αντιθέτως όλοι οι αρμόδιοι φορείς και οι πολίτες πρέπει να εξοικειωθούν και να εκπαιδευτούν στον τουριστικό κλάδο διότι χωρίς την κατάλληλη ενημέρωση ο εναλλακτικός τουρισμός δεν μπορεί να αποφέρει την αειφορία στο κράτος αλλά ούτε και στον τουριστικό προορισμό.

Τέλος όλα αυτά δεν θα είχαν καμία απολύτως σημασία εάν δεν υπάρχουν οι κατάλληλες θετικές και οργανωμένες στρατηγικές(π.χ. μάρκετινγκ, διαφήμιση) έτσι

ώστε να γίνει η ανάλογη γνωστοποίηση στο ευρύ κοινό και να το δελεάσει με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί το συναίσθημα της «ανάγκης» και να επισπευτούν τον εν λόγω τόπο.

8.2 Προβλήματα Εναλλακτικού Τουρισμού και Στρατηγικές Αντιμετώπισης τους

Ένα από τα προβλήματα που υπήρχαν από τον Μαζικό Τουρισμό αλλά ευτυχώς ανατρέπονται στην εφαρμογή του Εναλλακτικού Τουρισμού είναι η έλλειψη της γνώσης των κατοίκων της υπαίθρου με θέματα που σχετίζονται με τον τουριστικό τομέα. Δεδομένου ότι υφίσταται η ανάπτυξη σε μη ανεπτυγμένες περιοχές είναι λογικό να η ενασχόληση των κατοίκων να μην έχει την απαραίτητη στάση απέναντι στους τουρίστες που υποδέχεται καθώς θεωρούσαν πως με την δημιουργία μικρών ξενοδοχειακών μονάδων και κέντρων αναψυχής θα εισέρχονταν στον εναλλακτικό τουρισμό και θα επωφελούνται με την οικονομική ανάπτυξη. Αυτό βέβαια έχει φανεί αποδεδειγμένα πως δεν αρκεί, επομένως αυτό που πρέπει να γίνει σε αυτά τα μέρη είναι η κατάλληλη εκπαίδευση (π.χ. σεμινάρια) των επιχειρηματιών αλλά και να είναι σε θέση να προσαρμοστούν αλλά και να εκμεταλλευτούν το φαινόμενο του τουρισμού με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Ορισμένες φορές έχει αποδειχτεί ως η ανταγωνιστικότητα μεταξύ των επιχειρηματιών μπορεί να καλυτερεύσει την ποιότητα λειτουργίας τους. Αυτό πρέπει να τηρείται με τις σωστές αρχές και να υπάρχουν οι απαραίτητες βλέψεις για την εσωτερική ανάπτυξη των επιχειρήσεων και πάντα παίζουν σημαντικό ρόλο και οι επιχορηγήσεις του κράτους που πρέπει να δίνονται στους δικαιούχους για ένα όμορφο και μοναδικό αποτέλεσμα που εκτός από την αισθητική θα βοηθήσει στο να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας αλλά να μειωθεί παράλληλα και η μετανάστευση.

Τέλος η κερδοφορία που αποφέρει ο εναλλακτικός τουρισμός στην ύπαιθρο θα έπρεπε τα χρήματα να επενδύονται για την ανάπτυξη του τόπου, την καλύτερευση της ποιότητας ζωής και να εξαλειφθεί το φαινόμενο υποβάθμισης του περιβάλλοντος, διότι ο εναλλακτικός τουρισμός μπορεί να επιφέρει την τοπική ανάπτυξη κάθε τόπου. (πηγή: [citybranding.gr.](http://citybranding.gr/) / οι επιδράσεις του τουρισμού στην οικονομία Μαρία Πρινιωτάκη σελ 188)

8.3 Συσχέτιση Εναλλακτικού Τουρισμού με την Αειφόρο Ανάπτυξη

Έως τώρα που η ιδεολογία και η ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού έχει φτάσει σε επιθυμητό και παραγωγικό σημείο θεωρείται πως έχει κοινή σημασιολογία με τις αξίες της αειφόρου ανάπτυξης διότι και οι δύο χρήσεις αυτών των εννοιών αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος, την ανάδειξη της κοινωνίας και του πολιτισμού αλλά και στην οικονομική άνθηση. Για να υφίσταται η αειφόρος ανάπτυξη πρέπει να αλληλοσυνδέονται οι παράγοντες οικονομία- πολιτισμός και κοινωνία- περιβάλλον καθώς με την ανάπτυξη του ενός κλάδου πρέπει να επιτυγχάνονται θετικές επιδράσεις και στους υπολοίπους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Διπλ. Εργασία Ανταγωνιστικότητα Ελληνικής Τουριστικής Οικονομίας σε Μακροοικονομικό Επίπεδο Κανάκη Ειρήνη
- Η Ανταγωνιστικότητα του Ελληνικού Τουριστικού Τομέα - Βασίλειος Αθ. Πατσουράτης 2002 Κεφάλαιο 2 & 5
- ΣΕΤΕ Τουρισμός και Παγκόσμια Τουριστική Κίνηση 2012 και 2007
- ΣΕΤΕ-Facts & Figures, 2013 edition
- Κομίλης (1986, σελ.24)
- Γεωργιάδης κ. συν2002
- Ζοπουνίδης, Κ., Μπαουράκης, Γ., Νίκλης Δ, 2010, Σύγκριση Ανταγωνιστικότητας της Ελλάδας στον Τουριστικό Τομέα και σε σχέση με τις Μεσογειακές Χώρες
- Κοκκώσης, Χ., Τσάρτας Π., Γκρίμπα Ε., 2011, *Ειδικές και εναλλακτικές μορφές* οι επιδράσεις του τουρισμού στην οικονομία Μαρία Πρινωτάκη σελ 188/ Τσάρτας 199:349, Κ. Ανδριώτης Ο εναλλακτικός τουρισμός και τα διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά του σελ 140

τουρισμού, Κριτική

Ανδρουλάκης και Καρακάσσης 2006

ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ

<http://www.larissa-chamber.gr/Uploads/Files/TANEO/OKE8.pdf>

<http://www.anko.gr/leader/description.html>

<http://www.afs.edu.gr/files/PerrotisCollege/Leader.pdf>

<http://my.aegean.gr/web/article3020.html>

<http://www.touristiki-agera.gr/article.asp?ID=2203>

<http://altertourism.gr/morfes-tourismou/politistikos-tourismos>

<http://www.tastygreece.gr/component/content/article/articles/gastronomikos-tourismos.html>

http://www.express.gr/news/ellada/683413oz_20080225683413.php3

<http://leftlab.gr/?p=1128>

<http://www.investingreece.gov.gr/default.asp?pid=36§orID=37&la=2>

<http://www.makthes.gr/news/reportage/22661/>

<http://www.gnto.gov.gr/el>

<http://www.tovima.gr/finance/article/?aid=509214>

<http://www.mountain-sports.gr/athlitikos-toyrismos>

<http://sete.gr/GR/TOYRISMOS/Anaptyxiakoi%20Stochi%20Chilietias/>

<http://sete.gr/GR/Archiki/>

[\[http://irakl.ira.sch.gr/new/images/arxeia/perivallontiki/enallakt/enall_tourismos.pdf\]\(http://irakl.ira.sch.gr/new/images/arxeia/perivallontiki/enallakt/enall_tourismos.pdf\)](http://6epal-</p></div><div data-bbox=)

<http://www.idec.gr/iier/new/tomos%2013/PRINIOTAKI.pdf>

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BD%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%B1%CE%BA%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82_%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82

<http://kpe-kastor.kas.sch.gr/peekpe4/proceedings/synedria5/papazisi.pdf>

<http://lokroi-dasos29.blogspot.gr/>

http://www.citybranding.gr/2013/05/blog-post_13.html

http://sete.gr/_fileuploads/entries/Statistics/Greece/International%20Tourism%20Receip ts/catID65/GR/140124_EispraxeisJan-Nov_2013-2012_new_layout.

<http://www.tanea.gr/news/economy/article/5118539/aykshsh-30-1-sthn-toyristikh-kinsh-to-prwto-tetramhno-toy-2014/>

http://www.grhotels.gr/GR/BussinessInfo/News/Lists/List/Attachments/408/GR_GreekToursmHotels2013.pdf

<http://www.3comma14.gr/pi/?survey=14691>

www.citybranding.gr

